

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Metsätalouden koulutus

Hannes Makkonen

KEMERA-TUEN KEHITTÄMINEN

Opinnäytetyö
Toukokuu 2020

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2020
Metsätalouden koulutus

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Hannes Makkonen

Nimeke
Kemera-tuen kehittäminen

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä selvitettiin, mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa. Lisäksi opinnäytetyössä selvitettiin, mitä mieltä metsäammattilaiset ovat nykyisestä tukijärjestelmästä niin positiivisessa mielessä kuin myös negatiivisessa. Opinnäytetyöllä ei ole toimeksiantajaa, mutta kiinnostusta sen tuloksiin on osoitettu usealta taholta.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, ja aineisto opinnäytetyöhön kerättiin haastattelemalla metsäalanammattilaisia, jotka työskentelevät monipuolisesti Kemera-tuen kanssa. Haastattelut suoritettiin keväällä 2020. Haastateltavia oli mukana kahdeksan kappaletta neljästä eri organisaatiosta. Työn aineisto analysoitiin laadullisin menetelmin.

Opinnäytetyön tulosten perusteella, metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tukea vähemmän byrokraattiseksi. Kaiken kaikkeaan he ovat tyytyväisiä tukeen, sen toimivuuteen sekä siihen liittyviin tarkastuksiin ja valvontaan. Opinnäytetyötä voisi kehittää kasvattamalla haastateltavien määrää ja tekemällä jatkotutkimuksena kvantitatiivisen tutkimuksen, jolla selvittäisiin, kuinka moni metsäammattilaisista samaa mieltä Kemera-tuen kehittämissuhteiden kanssa.

Kieli
suomi

Sivuja 49
Liitteet 1
Liitesivumäärä 1

Asiasanat

Kemera, tukilaji, tukeminen, metsätalous, metsänhoito

THESIS
May 2020
Degree Programme in Forestry

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 260 600

Author
Hannes Makkonen

Title
Development of KEMERA Subsidy

Abstract

In this thesis it was studied what forest professionals would want to change in KEMERA subsidy. In addition, this thesis studied what positive and negative thought forest professionals had on support system as in positive and negative light. This thesis is not commissioned by any organization, but interest in its results has been shown by many.

This thesis is conducted as qualitative research and research material was gathered in interviews with forest professionals who worked extensively with KEMERA subsidy. The Interviews were conducted in spring 2020. There were eight interviewees from four organizations. The material was analyzed with qualitative methods.

From the results of interviews, it can be concluded that professionals in field of forestry want to change KEMERA subsidy to less bureaucratic. All and all, they are very satisfied to KEMERA subsidy, how it works, to inspections and its supervision in it. To extend this thesis, number of interviewees could be increased and doing further research as a quantitative study from results of this thesis. Further research could find out that how many forestry professionals share the opinions that are reported in this thesis.

Language

Finnish

Pages 49

Appendices 1

Pages of Appendices 1

Keywords

Kemera, aid, support, forestry, forest industry

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki	6
2.1	Tuensaaja	7
2.2	Ekologiset ja metsän kasvua edistävät tuet	8
2.3	Tieverkosto, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito	9
2.4	Tuen hakeminen ja maksaminen	12
2.5	Velvoitteet ja valvonta	14
2.6	Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen	16
2.7	Virastojen ja ministeriöiden valvontatehtävät ja muutoksenhaku	17
3	Kemera-tukilajit ja Luken tutkimus metsätalouden kannustusjärjestelmän kehittämiseksi	18
3.1	Taimikon varhaishoito, nuoren metsän hoito sekä pienpuun kerääminen	18
3.2	Metsätiet	20
3.3	Suometsän hoito	21
3.4	Metsän terveyslannoitus	23
3.5	Ympäristötuki	23
3.6	Metsäluonnon hoitohankkeet	24
3.7	Luken tutkimus metsätalouden uuden kannustusjärjestelmän kehittämiseksi	24
4	Taustat ja tavoitteet	26
5	Aineisto ja menetelmät	27
5.1	Tutkimusmenetelmän valinta	27
5.2	Aineiston keruu	28
5.3	Aineiston analysointi	30
6	Tulokset	31
6.1	Haastateltavien perustiedot	31
6.2	Kemera-tuet, joiden kanssa haastateltavat työskentelevät ja jotka tuottavat eniten töitä	31
6.3	Metsäammattilaisten muutos ehdotukset	33
6.4	Mielipiteet Kemera-tuen velvoitteista ja valvonnasta	39
6.5	Kokemukset Kemera-tuen vaikutuksesta metsänterveyteen	41
6.6	Kemera-tuen parhaat puolet	42
6.7	Mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa	42
6.8	Mitä mieltä metsäammattilaiset ovat nykyisestä Kemera-tuesta	44
7	Pohdinta	45
7.1	Luotettavuus ja eettisyys	45
7.2	Tulosten tarkastelu	46
7.3	Jatkotutkimus mahdollisuudet ja kehittämisideoita	47
	Lähteet	49

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Kestävä metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015) on muuttumassa jälleen. Muutokset laissa tuovat tullessaan uusia tuettavia työlajeja, ja säädöksiä. Vuodesta 2015 vuoden 2020 loppuun kestävän lain tavoitteena on lisätä metsän kasvua, pitää yllä metsätalouden tieverkostoa, turvata metsien biologinen monimuotoisuus ja edistää metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen. Nämä tavoitteet on pyritty saavuttamaan rahoittamalla hoitotoimenpiteitä ja tukemalla vapaaehtoista suojelua.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa ja mistä he ovat pitäneet nykyisessä tukijärjestelmässä. Tietoa metsäammattilaisilta on kerätty haastattelemalla heitä neljästä eri organisaatiosta. Haastateltavat on valittu niin, että he työskentelevät paljon ja monipuolisesti Kemera-tuen kanssa.

Tutkimuskysymykset opinnäytetyössä ovat: mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa ja mitä mieltä metsäammattilaiset ovat nykyisestä Kemera-tuesta. Tietoa, jota tuotetaan tässä opinnäytetyössä, voidaan käyttää esimerkiksi kartoittamaan, mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa ja mitä pitää ennallaan kestävän metsätalouden määräaikaisessa rahoituslaissa. Opinnäytetyöllä ei ole toimeksiantajaa, mutta moni taho on ilmaissut mielenkiintonsa tuloksia kohtaan.

2 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki

Kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain tarkoituksena on edistää ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä metsätalouden harjoittamista. Tätä edistämistyötä tehdään myöntämällä rahoitusta metsänhoidon toimenpiteille, joilla lisätään metsien kasvua, pidetään yllä metsätalouden tieverkostoa, turvataan metsän biologista monimuotoisuutta ja edistetään metsien

sopeutumista ilmastonmuutokseen. Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki on voimassa vuoden 2020 loppuun asti, minkä jälkeen lakiin tulee muutoksia. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 1.§, 48. §.)

2.1 Tuensaaja

Kemera-laissa on rajoitettu, ketkä voivat hakea Kemera-tukea. Sitä ei voi myöntää kunnille tai yrityksille suoranaisesti, mutta erityistapauksissa yritykset voivat hakea sitä. Yritykset voivat hakea tukea, jos sillä edistetään yksityisen maanomistajan metsien hoitoa ja käyttöä. Esimerkki tästä on, kun metsänhoitoyhdistys hakee tukea taimikonhoitoon metsänomistajan puolesta. Kemera laki määrittelee, että tuki on tarkoitettu yksityisten henkilöiden metsänhoitoon ja ylläpitoon. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 4. §.)

Yksityisellä henkilöllä tarkoitetaan laissa luonnollista henkilöä. Luonnollinen henkilö harjoittaa yritystoimintaa omalla nimellään tai rekisteröidyllä toiminimellä. Tähän ryhmään kuuluvat ammatinharjoittajat, useimmat maatilatalouden harjoittajat sekä liikkeenharjoittajat. Luonnollinen henkilö on aina ihminen, eikä se voi olla organisaatio, kuten kunta tai yritys (TILASTOKESKUS 2020.). Luonnollinen henkilö, jolla on oikeus metsän käyttöön voi myös hakea tukea. Tällaisia oikeuksia ovat mm. maanvuokraoikeudet, testamenttiin perustuvat käyttöoikeudet, lesken hallintaoikeudet ja eläkeoikeudet. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 4 §.)

Yhteisöt, yhteenliittymät, kuolinpesät ja säätiöt voivat myös hakea Kemera-tukea. Ehto näille on, että jäsenien ja osakkaiden on oltava luonnollisia henkilöitä. Yhteisöillä, yhteenliittymillä, kuolinpesillä ja säätiöillä on myös tuensaamis ehtona, että niiden täytyy olla pääosin maa- tai metsätalouden harjoittajia. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 4. §.)

2.2 Ekologiset ja metsän kasvua edistävät tuet

Tukilajit, jotka edistävät metsän ekologiaa ja sen kasvua, on eritelty Kemera-laissa. Nämä tukilajit ovat kuitenkin alttiita muutoksille, sille niitä voidaan uudistaa, kun vanha Kemera-laki päättyy ja uusi alkaa. Tästä esimerkkinä on uudistaminen luonnontuhon jälkeen, joka oli osana vanhaa Kemera-lakia, mutta poistui käytöstä, eikä uutta tukea työlajiin ole voitu hakea 17.4.2015 jälkeen. Tukea on kuitenkin voitu nostaa kesken olleista hankkeista vuoden 2019 loppuun saakka (MHY/TOIMIHENKILÖT 2015). Tämänhetkiset tukilajit, jotka edistävät metsän kasvua ja sen ekologiaa ovat taimikon varhaishoito, nuoren metsän hoito, terveyslannoitus ja suometsän hoito. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 11.§ - 15. §.)

Taimikon varhaishoidolla ja nuoren metsän hoidolla säädökset Kemera-laissa ovat hyvin samankaltaisia. Molemmat voivat jakautua useammalle kuin yhdelle alueelle, mutta niiden täytyy täyttää vähimmäispinta-alalle osoitettu vaatimus. Tämän lisäksi laki määrittää, että poistettava ja jäljelle jäävä puusto täytyy täyttää valtioneuvoston antamat vaatimukset. Puustolle ei saa jäädä käsittelyn jälkeen välitöntä hoidon tarvetta. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015,11.§ -12. §.)

Tukea terveyslannoituksiin voidaan lain mukaan myöntää suometsien tuhkalannoituksiin sekä maaperän lannoituksiin, joissa esiintyy boorinpuutosta. Laki edellyttää, että lannoitettava alue on kasvultaan taantuvaa johtuen maaperän ravinteista, ja kasvu voidaan saada elpymään lannoittamalla. Kuten taimikon- ja nuoren metsänhoidon tuissa, voi tukialue koostua terveyslannoituksessakin useammasta alueesta, kunhan valtioneuvoston asettama vähimmäispinta-alavaatimus täyttyy. Toimenpiteiden suunnittelussa on myös kiinnitettävä huomiota erityisesti lannoituksen aiheuttamiin negatiivisiin vesistö- ja ympäristövaikutuksiin sekä kuinka minimoida ne. Alue tulee olla myös asiallisesti kuivatettu tai muuten tukea ei voi myöntää kuin metsäkeskuksen erillisellä hyväksynnällä. Kuten taimikon varhaishoidolla ja nuoren metsän hoidolla niin myös terveyslannoitukselle valtioneuvos asettaa tarkemmat vaatimukset tuen saamiseksi, kuten turvemaan

vähimmäisravinteisuustason. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 13. §.)

Suometsän hoidolla tarkoitetaan pääasiassa kunnostusojituksia sekä vesiensuojelu, ja piennartietoimenpiteitä, jotka liittyvät kunnostusojitukseen. Sen myöntämisen edellytyksenä on vähimmäispinta-alan lisäksi toteutussuunnitelma, jossa on erikseen selvitelty vesiensuojelutoimenpiteet. Tämän lisäksi alueen puuston kasvun täytyy olla elpynyt uudisojituksen jälkeen ja metsän laadun pitää olla tyydyttävä ennen kunnostusojitusta tai sitä korjataan kunnostusojituksen yhteydessä. Suunnitelmassa tulee käyttää parhaimpia käytössä olevia sekä kustannuksiltaan kohtuullisia vesiensuojelumenetelmiä. Valtioneuvosto päättää tarkemmat säännöt, mitä tulee noudattaa tuen saamiseksi. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 15. §.)

2.3 Tieverkosto, metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito

Tieverkoston sekä metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja metsäluonnon hoitoon liittyvät tuet eivät varsinaisesti edistä metsän kasvua kuten edellä mainitut tukilajit, mutta ne tukevat metsänhoitoa ja metsien monimuotoisuutta, mikä puolestaan edistää metsän terveyttä. Esimerkkinä siitä, miten tieverkon tukeminen parantaa epäsuorasti metsän kuntoa on tilanne, jossa nuorelle kasvatusmetsälle pitäisi tehdä ensiharvennus, mutta tämä harvennus kuvio sijaitsee kaukana tieverkosta.

Koska kohde sijaitsee kaukana tieverkosta sekä oletettavasti kertymä ei tule olemaan kovin suuri ensiharvennuksen takia, ostaja ei välttämättä kiinnostu leimikosta logistiikasta johtuvista syistä. Jos leimikon lähelle on rakennettu metsätie, se tekee kohteesta mielekkäämmän ostajalle ja mahdollistaa ensiharvennuksen teon, mikä puolestaan edistää metsän kasvua ja terveyttä. Hyväkuntoinen tieverkosto helpottaa metsänkäyttöä myös virkistystarkoituksessa.

Tieverkostoa koskeva tuki on tarkoitettu joko vanhojen metsäteiden kunnostamiseen tai uusien metsäteiden rakentamiseen. Tien täytyy pääasiassa tulla metsätalouden käyttöön, ja sitä pitää pystyä käyttämään ympärivuotisesti, lukematta mukaan kelirikon aikaa. Tukea voi koskea myös metsätiehen liittyvän metsätalouden varastoalueen tai siltaa vastaavan rummun rakentaminen. Siltarumpu on tien alla sen läpi kulkeva putki, joka mahdollistaa veden kulkemisen tien läpi. Metsätiellä tarkoitetaan yksityistielain mukaan tietä, joka on tarkoitettu pääasiassa metsätalouden kuljetuksia varten (Yksityistielaki 560/2018, 3.§). Laki edellyttää myös, että tieoikeus ja tietä koskevien asioiden hoitamiseksi on perustettava tieosakkaista muodostuva tiekunta. 1.1.2019 alkaen yhteismetsän, joka toteuttaa hankkeen yksinään, ei tarvitse perustaa tiekuntaa. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 16. §.)

Laki on määritellyt myös lisäedellytyksiä tilanteeseen, jossa yksityistietä perusparannetaan Kemera-tuella. Ensimmäisenä edellytyksenä on, että tien täytyy täyttää vähimmäispituus ja -leveysvaatimus sekä tielle pitää arvioida metsäkuljetusten osuus tien kokonaiskäytöstä. Jos hankkeeseen sisältyy myös uusi tie, tulee senkin täyttää ensimmäisen kohdan ehdot. Tien täytyy olla myös kunnostettavissa eli sen kunnossapidosta on pitänyt pitää huolta. Tiekuunnalta vaaditaan myös päätös tien perusparannuksesta. Jos tielle on haettu tukea viimeisen 20 vuoden aikana, tukea ei voida silloin myöntää paitsi erityistilanteessa. Tällainen tilanne on, jos tienkäyttö on olennaisesti muuttunut kahdenkymmenen vuoden aikana metsätalouden kuljetusten laajenemisen vuoksi tai jos se ei enää sovellu modernien kuljetustapojen käyttöön. Poikkeuksesta huolimatta viimeisestä tuen saannista on pitänyt kulua vähintään kymmenen vuotta. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 17. §.)

Uuden metsätien tekemisen lisäedellytyksenä on, että sitä ei voi toteuttaa yksityishankkeena, vaan hankkeen tulee sisällyttää useita osallisia. Uudenkin tien tekemisessä täytyy huomioida sen vähimmäispituus ja -leveys sekä metsätalouden kuljetusten osuus kokonaiskäytöstä. Valtioneuvos asettaa tällekin tarkemmat vaatimukset, kuten vähimmäispituuden metrimäärän. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 18. §.)

Ympäristötukea myönnetään metsänhoitoon ja käyttöön, jossa otetaan huomioon metsän biologinen monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonhoito ja metsien muu kuin puunkäyttö. Tukea myönnetään tilanteissa, joissa toimenpiteet eivät ole metsälain säätämiä maanomistajan velvollisuuksia, vaan niitä toteutetaan vaadittua laajemmin. Tämän lisäksi tukea myönnetään ympäristötukisopimuksen valmisteluun, jos sen valmistelu teetetään kolmannella osapuolella. Ympäristötukisopimuksella tehdään sopimus metsäkeskuksen kanssa vapaaehtoisesti suojeltavasta alueesta, joka pysyy metsänomistajan omistuksessa, mutta se jätetään metsätalouden käytön ulkopuolelle. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 19.§ - 24. §.)

Suojelusta maksetaan metsänomistajalle korvausta, joka perustuu puuston laskennalliseen arvoon. Tämän laskennallisen arvon määrittämiseen voidaan tarvita kolmatta osapuolta. Ympäristötuen myöntäminen vaatii, kymmenen vuotta voimassa olevan sopimuksen, tekemisen metsäkeskuksen kanssa, jossa metsänomistaja sitoutuu pitämään yllä tietyn alueen biologista monimuotoisuutta ja on tekemättä toimenpiteitä alueelle ilman metsäkeskuksen suostumusta. Sopimuksessa tulee lain mukaan sopia kohteen rajaamisesta, sitä koskevista käyttörajoi-
tuksista ja mahdollisista ympäristön hoidoista. Metsäkeskus laatii sopimus neuvottelusta pöytäkirjan, johon lisätään merkintä sopimuksen irtisanomisesta, purkamisesta ja siirtämisestä. Sopimus voi myös edellyttää, että metsänomistajan tulee edistää kohteen ominaispiirteitä ja hoitaa sitä. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 19.§ - 24. §.)

Metsäluonnon hoitohankkeille tukea voidaan myöntää viidellä eri perusteella. Ensimmäkin tukea voidaan myöntää alueen kunnostus- ja ennallistamistöille. Alueen pitää olla monimuotoisuuden kannalta tärkeä ja sen pitää ulottua useammalle, kun yhdelle tilalle. Toiseksi tukea voidaan myöntää metsän ojitusten aiheuttamien haittojen korjaamiseen. Tässä tapauksessa kustannuksia ei pidä pystyä osoittamaan yhdelle tietylle aiheuttajalle, kuten ojien tekijälle tai suunnittelijalle. Korjauksella pitää olla tavanomaista laajempi merkitys vesistöjen ja luonnon hoidon näkökulmasta. Hoitohankkeiden tukea myönnetään myös monimuotoisuutta edistävään koulutukseen. Neljäntenä tukea myönnetään tapauksiin, missä hai-

tallinen vieraslajikasvi on päässyt leviämään luontoon. Tuella rahoitetaan haitallisten vieraslajien leviämisen estämistä ja sen hävittämistä. Vieraslajeja, joiden hävittämistä tuetaan, on esimerkiksi: alaskanlupiini, komealupiini, hamppuvillakko, japanintatar, tarhatatar, sahalintatar, kanadanvesirutto, lännenpsalmi ja kurturuusu (Luonnontieteellinen keskusmuseo 2020). Laki mainitsee viidentenä, että tukea voi myöntää edellä mainittujen hankkeiden lisäksi vastaaviin hankkeisiin, jotka ovat alueellisesti merkittäviä luonnonhoidon, kulttuuri- ja virkistysarvojen, maiseman ja metsien monikäyttöisyyden kannalta. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 21. §.)

2.4 Tuen hakeminen ja maksaminen

Kemera-laki määrittää, että tukea on haettava kirjallisesti metsäkeskukselta ennen tuettujen toimenpiteiden aloittamista. Kaikissa muissa työlajeissa toimenpiteet saa aloittaa vasta tuen hyväksymisen jälkeen, paitsi taimikon varhaishoitossa, nuoren metsän hoidossa sekä suometsän hoitoon liittyvien piennarteiden tekemisessä, jossa toimenpiteet saa aloittaa heti hakemuksen jättämisen jälkeen. Hakemuksessa lain mukaan täytyy olla hankkeen kuvaus, sijainti, arvioitu alkamis- ja päättymisajankohta, hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä sekä toteutussuunnitelma, jos se on vaadittu hankkeen myöntämisen edellytyksenä. Tällainen on esimerkiksi suometsän hoidon hanke. Suuren yrityksen tehdessä tukihakemusta on sen myös selvitettävä mitä toimenpiteitä se meinaa toteuttaa ja jättää toteuttamatta, jos tukea ei myönnetä. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 22. §.)

Metsäluonnon hoitohankkeen rahoituksen saajat valitaan hankehaulla. Hankehaku toimii niin, että metsäkeskus ilmoittaa hakumahdollisuuksista, niiden valintaperusteista ja hakemisessa noudatettavista menettelyistä. Hakija sitten toimittaa hakemuksen metsäkeskukselle määräaikaan mennessä. Metsäkeskus voi tehdä hankehakuja enintään kolme vuodessa. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 23. §.)

Metsäkeskuksella on velvollisuus selvittää ennen tuen myöntämistä, kohdistuuko aiottuun toimenpiteeseen luonnonsuojelulajin aiheuttamia rajoitteita. Metsäkeskuksen täytyy kysyä tarvittaessa lausuntoa elinkeino-, liikenne- tai ympäristökeskukselta, jonka toiminta-alueella toimenpide pyritään toteuttamaan. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 24. §.)

Jos hakija antaa Metsäkeskukselle väärää, harhaanjohtavaa tai virheellistä tietoa hakemuksissaan, toteutusilmoituksiissaan ja suunnitelmissaan voi metsäkeskus antaa hakijalle huomautuksen. Jos hakija tästä huolimatta jatkaa harhaanjohtavan tiedon antamista, Metsäkeskus voi esittää maaseutuvirastolle, että hakijalta kielletään hakemusten ja toteutusilmoitusten laatiminen. Kiellossa tulee ilmoittaa sen voimassa olo aika ja se voi olla enintään vuoden mittainen. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 27. §.)

Toimenpiteen toteuttamiselle voidaan myöntää lisääaikaa, jos toimenpiteen suorittaminen on viivästynyt ennalta arvaamattoman esteen vuoksi. Tällainen voi olla, esimerkiksi tavallista rankemmat kevättulvat. Lisääaikaa ei myönnetä, jos toimenpide viivästyy toteutussuunnitelman laatijan, tuensaajan tai hankkeen toteuttajan menettelyn takia. Esimerkki tapauksesta, jossa lisääaikaa ei myönnetä, on myöhäinen hankkeen aloittamis- ajankohta ilman pätevää syytä. Taimikon varhahoidolle ja nuoren metsän hoidolle ei myönnetä lisääaikaa. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 29. §.)

Toteutusilmoituksessa ilmoitettava tuenmäärä voi erota hakemuksessa ja suunnitelmissa ilmoitetusta tuenmäärästä. Metsäkeskus päättää tuen lopullisesta määrästä toteutusilmoituksen ja sen mukana toimitetun raportoinnin perusteella. Esimerkiksi, taimikon varhahoidolle ja nuoren metsän hoidolle maksettava tuki voi olla pienempi tai isompi, kuin alkuperäisessä hakemuksessa. Tällainen tilanne on, kun esimerkiksi viiden hehtaarin taimikon varhahoidon hankkeesta on tehty vain kolme hehtaaria. Koska tukiehdot täyttyvät toteutetulla alueella (taimikon pituus, tiheys ja vähimmäispinta-ala) voidaan tukea myöntää kolmelle hehtaarille. Toteutusilmoituksessa täytyy ilmoittaa tehdyn alueen pinta-ala, ja muut muutokset, kuten työlajin muutos taimikon varhahoidosta nuoren metsän hoitoon. Jos tuen määrä nousee toteutuksen jälkeen koska työlaji muuttuu taimikon

varhaisoidosta nuoren metsän hoitoon ei tuen määrässä huomioida mahdollista pienpuun keruuta. Jos pinta-ala on toteutusilmoituksessa suurempi kuin hakemuksessa ei muutosta huomioida. Toteutusilmoituksia saa tehdä vain yhden myöntämispäätöstä kohden. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 30. §.)

2.5 Velvoitteet ja valvonta

Jos maanomistajalle on myönnetty tukea nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon tai metsätien tekemiseen, on hänellä velvollisuus huolehtia seuraavan kymmenen vuoden ajan, että toimenpiteen kohde pysyy Metsäkeskuksen asettamien kriteerien mukaisena. Poikkeuksena on taimikon varhaishoito, jonka kunnossapitovelvoite on seitsemän vuotta. Kohde, jolla on kunnossapitovelvoite ei saa käsitellä niin, että alueen käyttö tarkoitus metsäteollisuudelle olennaisesti estyy. Kunnossapitovelvoite siirtyy kauppaa tehdessä uudelle omistajalle. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 35.§, 36. §.)

Taimikon varhaisoidon osalta kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu, että kohteelle ei ole tarvetta myöntää nuoren metsän hoidon tukea seuraavan seitsemän vuoden aikana tuen myöntämisestä. Kohteelle, jolle on haettu taimikon hoidon tai nuoren metsän hoidon tukea ei saa myöskään suorittaa uudistushakkuuta tai sellaisia hakkuuta, jotka eivät ole kasvatuksen kannalta tarkoituksenmukaisia. Poikkeuksena on tilanne, jossa on tapahtunut luonnontuho, joka edellyttää uudistamishakkuuta. Suometsän hoidon hoitovelvoitteena on, että rakenteet ja ojat pidetään tarkoitustaan vastaavassa kunnossa. Tämän lisäksi suometsän hoidossa edellytetään, että alueella suoritetaan tarpeelliset metsänhoitotyöt velvoitteen ollessa voimassa. Tällaisia töitä voi olla esimerkiksi nuoren metsän hoito. Metsätiellä, muulla yksityistiellä ja erillisellä varastoalueella tulee huolehtia sorauksesta ja tuella rahoitettujen rakenteiden korjaamisesta. Myös tien yhteydessä tehtyjen ojien avaaminen pitää suorittaa tarvittaessa velvoitteen ollessa

voimassa, eikä maanomistaja saa estää tien virkistyskäyttöä. On myös huomiotava, että Kemera rahoitusta ei saa hakea kunnossapitovelvoitettuihin töihin. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 35. §.)

Kunnossapitovelvollisuuden voi lakkauttaa metsäkeskuksen toimesta tietyillä eidoilla. Velvollisuus lakkautuu, jos maanomistaja olennaisesti menettää valtion rahoituksella tehdyllä työllä saadun taloudellisen hyödyn. Hyödyn menetyksen syynä täytyy olla luonnontuho tai muu syy, joka ei riipu maanomistajasta. Jos näiden lisäksi työn uusiminen ei ole enää tarkoituksenmukaista, vapautetaan maanomistaja metsäkeskuksen päätökseltä kunnossapitovelvollisuudesta. Syitä taloudellisen hyödyn menettämislle voi olla myös, jos alue tai merkittävä osa siitä, osoitetaan esimerkiksi rakennuskaavassa muuhun käyttöön kuin metsätalouteen. Toinen syy voi olla, että alueelle tai merkittävälle osalle siitä tehdään ympäristötukisopimus tai sitä vastaava. Kolmantena syynä on, että alueelle kohdistetaan lain nojalla asetettu käyttörajoitus tai toimenpidekielto. Jos hoito- ja kunnossapitovelvoite lakkautetaan, koska maanomistaja omasta tahdostaan ei enää käytä aluetta tai suurta osaa siitä metsätalous käytössä, on maanomistaja velvollinen palauttamaan saamansa tuen. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 37. §.)

Tuen saaja on myös tiedonanto velvollinen. Tämä tarkoittaa sitä, että tuen saaja on velvollinen säilyttämään ja toimittamaan metsäkeskukselle tarvittaessa alkuperäiset tositteet toteutuneista kustannuksista, joista on muodostunut tuen määrä. Esimerkiksi metsänomistajan täytyy tarvittaessa toimittaa tuen maksamisen jälkeen metsäkeskukselle kuitit ojituksesta kertyneistä kustannuksista. Alkuperäiset tositteet tulee säilyttää kymmenen vuotta tuen maksusta. Lisäksi maanomistajan tulee ilmoittaa välittömästi metsäkeskukselle, jos ympäristötukisopimusta koskevasta alueesta luovutaan, jos ympäristötukisopimusalueella on tapahtunut luonnontuho tai jos olosuhteet muuttuvat jollakin muulla tavalla sopimus alueella. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 38. §.)

Valtioneuvosto on säätänyt, miten metsäkeskuksen tulee valvoa tukien myöntämistä, maksamista ja velvoitteiden noudattamista. Metsäkeskuksella on oikeus

tarvittaessa tarkastaa, onko tuettavalla hankkeella täytetty sille kuuluvat velvoitteet. Tuen saajalle on annettava mahdollisuus korjata todetut puutteet, jos ne ovat vähäisiä ja kohtuullisesti korjattavissa. Korjaamiseen annetaan määräaika. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa tarkastusten määrän, kohdistuksen ja valvonnan järjestämistä koskevat yksityiskohdat metsäkeskukselle. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 39. §.)

2.6 Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Jos alueelle, jolle on haettu tukea, käsitellään niin että sen käyttötarkoitus muuttuu olennaisesti tai sopimusta on rikottu, Metsäkeskus tekee Maaseutuvirastolle esityksen tuen takaisinperimisestä. Tuki peritään maanomistajalta takaisin, jos ei laissa ole toisin määrätty kyseisestä tapauksesta. Tuki maksetaan takaisin metsäkeskukselle ja siitä peritään korkoa. Korkoa peritään aikaväliltä tuenmaksaminen – tuentakaisin perinnästä päättäminen. Jos osalla aluetta, jolle on haettu Kembra-tukea ja jolla on rikottu kunnossapitovelvoitetta, peritään tuki takaisin, niin alueella oleva kunnossapitovelvoite tai metsätien virkistyskäytön sallimisvelvoite raukeaa. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 40. §.)

Metsäkeskus voi myös esittää Maaseutuvirastolle ympäristösopimuksen purkamista ja siitä saatavan tuen takaisin perintää. Esitys tehdään, jos maanomistaja on tietoisesti heikentänyt ympäristötukikohteen ominaisuuksia tai rikkonut sopimuksen ehtoja. Tuki voidaan myös periä takaisin sopimuksen voimassa olon päättymisen jälkeen. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 41. §.)

Maaseutuvirastolla on oikeus ja velvoite irtisanoa ympäristötukisopimus kahdessa tilanteessa. Maaseutuviraston täytyy metsäkeskuksen tai maanomistajan esityksellä purkaa ympäristötukisopimus, jos sopimuksen alueesta on tehty luonnonsuojelualue. Toinen tilanne missä maaseutuvirasto voi purkaa sopimuksen on, jos kohteen biologiset ominaisuudet ovat muuttuneet, niin että sopimuksen voimassa ololle ei ole perusteita. Maaseutuvirasto voi periä tukea osittain takaisin

maanomistajalta tässä tilanteessa. (Kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki 34/2015, 42. §.)

Maanomistajalla on oikeus irtisanoa ympäristötukisopimus, jos hän on ostanut alueen maanomistajalta, joka on sopinut sen. Uudella omistajalla on oikeus irtisanoa sopimus, ilmoittamalla irtisanomisesta kirjallisesti Metsäkeskukselle. Ilmoitus pitää tehdä kuudenkuukauden sisään omistuksen vaihtumisesta. Irtisanominen tulee voimaan, kun sopimuskaudesta jäljellä olevien kalenterikuukausien tuet on maksettu takaisin metsäkeskukselle. (Kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki 34/2015, 43. §.)

2.7 Virastojen ja ministeriöiden valvontatehtävät ja muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriöllä on velvollisuus valvoa metsäkeskuksen ja maaseutuviraston toimintaa. Ministeriöllä on oikeus saada näiltä organisaatioilta heidän valvontatehtäviinsä liittyviä tietoja ja tehdä heille tarpeellisia tarkastuksia. Ministeriöllä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja metsäkeskukselta ja Maaseutuvirastolta, jotta se voi valvoa tuen myöntämistä, maksamista ja käyttöä. (Kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki 34/2015, 44. §.)

Maaseutuvirastolla puolestaan on tehtävänä valvoa metsäkeskuksen toimintaa tämän lain osalta. Sillä on velvollisuus tehdä tarpeellisia tarkastuksia maa- ja metsätalous ministeriön määräysten mukaan. Virastolla on oikeus saada metsäkeskukselta tarvittavaa tietoa salassapitosäännöistä huolimatta, että se voi suorittaa tehtävänsä. (Kestävän metsätalouden määräraikainen rahoituslaki 34/2015, 45. §.)

Jos metsäkeskuksen päätökseen halutaan hakea muutosta, oikaisu vaatimus pitää tehdä metsäkeskukselle. Jos tämänkään jälkeen metsänomistaja tai metsäammattilainen ei ole tyytyväinen metsäkeskuksen päätökseen voi päätöksestä valittaa hallinto-oikeuteen. Jos kyseessä on tuen takaisinperintä, sopimuksen

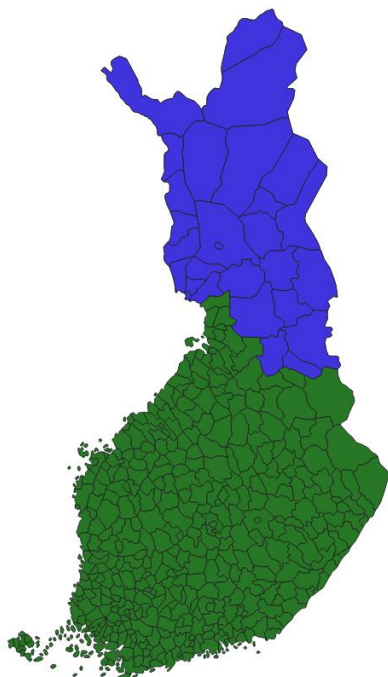
purkaminen tai irtisanominen muutosta päätökseen haetaan suoraan hallinto-oikeudelta, eikä metsäkeskukselta. Jos hallinto-oikeuden päätökseen ei olla tyytyväisiä, saa muutosta päätökseen hakea, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitus luvan. (Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015, 46. §.)

3 Kemera-tukilajit ja Luken tutkimus metsätalouden kannustusjärjestelmän kehittämiseksi

3.1 Taimikon varhaishoito, nuoren metsän hoito sekä pienpuun kerääminen

Taimikon varhaishoito ja nuoren metsän hoito on perkausta, harvennusta ja verhopuuston käsittelyä, vallitsevan jakson ja sen pääpuulajin hyväksi. Kuten kaikissa Kemera-tukilajeissa, täytyy näissäkin hankkeissa jättää ennen työn aloittamista kirjallinen tukihakemus, mutta toimenpiteet hoitotöille voi aloittaa heti tuen hakemisen jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä, että hoitotyöt voi aloittaa jo ennen kuin metsäkeskus on vastannut hakemukseen. Nuoren metsän hoidon hakemuksen yhteydessä, voi hakea myös tukea pienpuunkeräämiselle. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Osissa tuen myöntämiseen vaadittaviin kriteereihin vaikuttaa onko tukialue Pohjois-Suomessa vai Etelä-Suomessa. Etelä-Suomella taimikonhoidon ja nuoren metsänhoidon tukilajeissa tarkoitetaan todellisuudessa Etelä- ja Keski-Suomea. Pohjois-Suomeen kuuluu Lapin maakunta, Pudasvesi, Taivalkoski, Hyrynsalmi, Puolangan ja Suomussalmen kunnat (Kuva. 1). (metsäkeskus 2015, 1)

Kuva 1. Pohjois-Suomi ja Etelä-Suomi Taimikon varhaisoidossa ja Nuoren metsän hoidossa

Ehtoina tuen myöntämiselle taimikon varhaishoitoon on, että tukea on haettava vähintään yhdelle hehtaarille. Tähän voi kuitenkin sisältyä useita maanomistajia ja heidän metsäkuvionsa voivat sijaita eripuolilla maata, kuhan kuvion pinta-ala on vähintään puoli hehtaaria. Hoitotyön jälkeen taimikon keskipituus täytyy olla vähintään 0,7 metriä ja enintään 3 metriä keskipituudeltaan. Poistettuja taimia alueella täytyy olla vähintään 3000 runkoa hehtaaria kohti Etelä-Suomessa ja 2000 runkoa Pohjois-Suomessa. Kaikki poistetut taimet lasketaan mukaan poistumaan. Työnjälkeen taimia saa olla enintään 5000 kappaletta hehtaaria kohti ja alueen täytyy täyttää nämä ehdot seitsemän vuotta töiden päättämisen jälkeen. Tuki taimikon varhaishoitoon on 160 euroa hehtaaria kohden. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Ehtoina nuoren metsän hoidon tuen myöntämiselle on, että tukea on haettava vähintään kahdelle hehtaarille, jotka samalla tavalla kuin taimikon varhaishoitossa, saavat sijaita eripuolilla maata. Metsäkuviot, mistä hankkeen pinta-ala muodostuu, pitää myös olla vähintään puoli hehtaaria pinta-alaltaan. Keskipituus ei saa olla hoitotöiden jälkeen alle kolme metriä ja keskiläpimitta 1,3 metristä saa olla enintään 16 senttimetriä. Tässä tukilajissa poistuma pitää olla vähintään 1500

runkoa hehtaaria kohden Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa 1000 runkoa. Toisin kuin taimikon varhaisoidossa, tässä tukilajissa lasketaan mukaan poistumaan vain ne kannot, joiden halkaisija on vähintään kaksi senttimetriä. Runkojen pituus pitää olla vähintään puolet vallitsevan jakson keskipituudesta. Hoitotöiden jälkeen jäävän puuston runkojen määrä määritetään puuston keskipituuden mukaan. Esimerkiksi männikössä Pohjois-Suomessa 3–6 metrissä runkoluvun pitää olla 1300–2300 runkoa hehtaaria kohden ja päälle 12 metrisessä 700–1200 runkoa hehtaaria kohden (metsäkeskus, 2015, 5). Nuoren metsän hoidon hoito- ja kunnossapitovelvoite on 10 vuotta, eikä tukea voi myöntää, jos nuoren metsän kunnostusta tai metsän uudistamista on tuettu samalla kohteella vähemmän kuin kymmenen vuotta sitten. Tuki nuoren metsän hoitoon on 230 euroa hehtaaria kohden. (Suomen metsäkeskus 2016.)

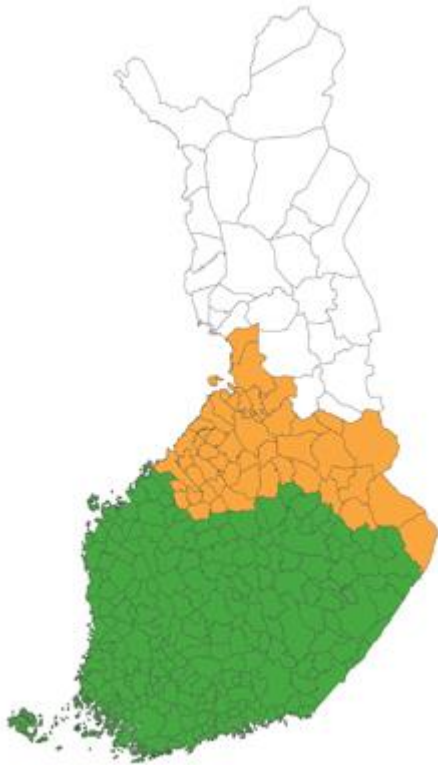
Nuoren metsän hoidon yhteydessä myönnettävä pienpuunkerääminen täytyy täyttää ensin nuoren metsän hoidon ehdot. Jos nuoren metsän hoidon ehdot täyttyvät ja kerättävä pienpuu on määrältään Etelä-Suomessa 35 kiintokuutiota ja Pohjois-Suomessa 25 kiintokuutiota voidaan tukea sen keräämiseen myöntää. Kerättävä pienpuu pitää myös kuljettaa kaukokuljetusreitinvarteen, ja sen määrä on todennettava metsäkeskukselle mittauskirjalla. Tuki pienpuun keräämiseen on 200 euroa hehtaaria kohden. (Suomen metsäkeskus 2016.)

3.2 Metsätiet

Kemera-tukea metsäteille myönnetään metsäautoteiden rakentamiseen ja perusparantamiseen. Tuella kunnostettuja tai rakennettuja teiden pitää soveltua ympärivuotiseen käyttöön. Niiden ei kuitenkaan vaadita soveltuvan kelirikkoajan käyttöön. Tuettavan tien pitää olla usean omistajan yhteisessä käytössä. Vähintään puolet uuden tien liikenteestä pitää olla metsätalouden käyttöä ja perusparannettavan tien käytöstä 30 %. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Uutta tietä rakennettaessa sen leveyden täytyy olla vähintään 4 m, ja vanhaa tietä kunnostettaessa leveyden pitää olla vähintään 3,6 metriä. Uuden tien rakentamista tuettaessa tien pitää olla vähintään 500 m pitkä. Metsäteiden rakentamista

ja perusparantamista tuetaan prosentteina kokonaiskustannuksesta. Prosentti-
osuus riippuu siitä, missä päin Suomea tuettava alue sijaitsee (kuva.2). Uuden
tien rakentamisessa Etelä-Suomessa tuki on 30 %, keskisessä Suomessa 40 %
ja Pohjois-Suomessa tuki on 50 % kokonaiskustannuksista. Metsätien peruspa-
rantamisessa Etelä- ja Keski-Suomessa tuki on 50 % ja Pohjois-Suomessa tuki
on 60 %. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Kuva 2. Kemera-tuessa viitattava Pohjois-Suomi, Keski-Suomi ja Etelä-Suomi
(Suomen metsäkeskus 2016).

3.3 Suometsän hoito

Suometsän hoidon Kemera-tuella tuetaan ojien perkausta, täydennys ojitusta,
vesiensuojelutoimenpiteitä ja ojitukseen liittyvien penkkateiden rakentamista. Ku-
vion koolle ei ole asetettu minimirajaa, kuten taimikon hoidossa ja nuoren metsän
hoidossa, mutta hankkeen koko täytyy olla vähintään kaksi hehtaaria ja hankkeen
alue on oltava yhtenäinen. Samalla tavalla kuin metsäteitä tuettaessa, suomets-
sän hoito hankkeita tuetaan prosentuaalisesti kokonaiskustannuksista. Tuki on
60 % paitsi, jos alue on alle viisi hehtaaria kooltaan. (Suomen metsäkeskus
2016.)

Etelä- ja Keski-Suomessa kasvupaikka tuettavalla alueella on oltava kuivaa kangasta vastaava, ja Pohjois-Suomessa kuivahkoa kangasta vastaava. Uudisojituksen jälkeen kasvun on täytynyt, myös elpyä selvästi. Kun toimenpiteet on tehty keskimääräinen kasvu pitää olla vähintään 1,5 m³/ha/v ilman, että aluetta lannoitetaan toistuvasti. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Muita vaatimuksia suometsän hoidon tuen myöntämiselle on muun muassa, että alueen puustolla ei saa olla pahoja kasvuhäiriöitä. Jos tuettavalla alueella kasvaa taimikko, sen täytyy täyttää metsälain vaatimukset. Koko alueen puusto pitää myös olla metsänhoidollisesti tyydyttävässä kunnossa, eikä hakkuu tai hoitotöitä ole tarvetta tehdä seuraavan 5–10 vuoden aikana. Suometsän hoidon yhteydessä voidaan tehdä puuston käsittely. Uudistuskypsä metsä ei voi saada tukea suometsän hoitoon. Hoitotyöt voidaan tehdä uudistamisen jälkeen, eikä uudistamisen toimenpiteet voi kuulua hankkeeseen. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Taimikolle vaatimuksia metsälaissa on, että taimikko pitää olla 10–25 vuodessa riittävän tiheä, sen keskipituus pitää olla ainakin 0,5 metriä ja sen välitöntä kehittymistä ei saa uhata muu kasvillisuus. Jos tiheys ei ole riittävän suuri, on metsänomistaja velvollinen taimikon täydentämiseen. Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät toimenpiteet on aloitettava kolmenvuoden sisään uudistamisesta. (Metsälaki 1093/1996, 8. §.)

Tukea haettaessa, hakemus tulee sisältää suunnitelman suometsän hoito hankkeesta. Suunnitelman tulee sisältää hankkeen yleiskuvauksen, kartan hankkeesta, tilan omistajatiedot, vesiensuojelusuunnitelman, kustannusten erittelyn, tukihakemus kaikilta tiloilta/ojitussopimuksen ja hankkeeseen tarvittavat luvat, kuten ojitus lupa. Kustannuksissa tulee eritellä suunnittelu, työ, tarvikkeet ja muut kustannukset. Kustannukset on myös eriteltävä jokaiselle tilalle erikseen, joka kuuluu hankkeeseen. (Suomen metsäkeskus 2016.)

3.4 Metsän terveyslannoitus

Tässä tukilajissa on hyvä muistaa, että tukea ei myönnetä metsän kasvatustalouteen, vaan terveyslannoitukseen. Kyse on terveyslannoituksesta, kun puustonkasvu on taantuvaa, maanperän ravinteitten takia ja sitä pyritään korjaamaan lannoittamalla. Tuki tukee vain tiettyjen lannoitteiden käyttöä, ja ne ovat tuhka tai boorilannoitteita. Terveyslannoitusta tuetaan prosentuaalisesti kokonaiskustannuksista. Tuki on 30 % kauttamaan, ja siihen voi sisältyä suunnittelu-työ, toteutus, tarvikkeiden kustannukset ja ravinneanalyysi. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Kohteen jolle tukea myönnetään on oltava vähintään 2 hehtaaria kokonaispinta-alaltaan. Kohteen ei tarvitse olla yhtenäinen, mutta yksittäisen kohteella olevan kuvio pitää olla yli puoli hehtaaria pinta-alaltaan. Ravinteisuuden turvemuotoisella kohteella pitää olla vähintään puolukaturvekangasta vastaava ja vesitalouden pitää olla kohteella kunnossa. Tukea suunniteltaessa on erityistä huolta kiinnitettävä terveyslannoituksen ympäristö- ja vesistövaikutuksiin sekä mahdollisten haittojen vähentämiseen. (Suomen metsäkeskus 2016.)

3.5 Ympäristötuki

Ympäristötuki on vapaaehtoinen suojeluohjelma. Se on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Tuen myöntämisen ehtona on metsäkeskuksen ja maanomistajan välillä solmittava sopimus. Sopimus edellyttää pitämään kohteen metsätalouden toimenpiteiden ulkopuolella. Sopimus laaditaan 10 vuodeksi, ja tukea voidaan myöntää myös sen valmisteluun, jos joku muu kuin maanomistaja tekee sen. Metsäalan toimijalle maksettavan valmistelukorvauksen tulee perustua todellisiin kustannuksiin, ja se voi olla enintään 20 % maanomistajalle maksettavan korvauksen suuruudesta. Sopimuksen laadinta tai tuen hakeminen ei maksa metsänomistajalle mitään. (Suomen metsäkeskus 2016.)

Tuen piiriin valitsemisen kriteerinä on kohteen ekologinen laatu. Kohteet ovat ensisijaisesti metsälain erittäin tärkeitä elinympäristöjä tai monimuotoisuudeltaan

tärkeitä METSO-ohjelman elinympäristöjä. Tukikohteita valittaessa metsäkeskus pyrkii luomaan ekologisesti yhtenäisiä kokonaisuuksia. Ympäristötukikohteen vallinnon lisäarvoa tuottaa esimerkiksi sijainti metsälakikohteen läheisyydessä, suojelualueen läheisyydessä ja kohteella olevat suojeltavat lajit. Vähäpuistoisia kohteita ei pääasiassa rahoiteta.

Ympäristötukea ei voida myöntää luonnonsuojelulakiin kuuluvalla alueella. Näistä kohteista vastaa ympäristöhallinto. Metsälain tärkeä elinympäristökohteesta tehtäessä ympäristötukisopimusta, on yleensä tarkoituksenmukaista laajentaa aluetta viereisiin METSO kohteisiin. Jos kohde on METSO-elinympäristöä ja siihen ei liity metsälaki kohdetta, luonnonsuojelualueetta tai se ei muodosta ekologista verkostoa niiden kanssa, ei pääsääntöisesti sitä voida rahoittaa. (Suomen metsäkeskus 2016.)

3.6 Metsäluonnon hoitohankkeet

Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea muutamassa tapauksessa. Monimuotoisuuden kannalta tärkeän elinympäristön hoito- ja kunnostustöihin ja suoelinympäristön ennallistamiseen voi saada kyseistä tukea, kuin myös Vesien suojelun ja hoito hankkeisiin, jos niillä on tavallista suurempi merkitys luonnon hoidolle ja syytä vahingosta ei voi osoittaa yhdelle tekijälle. Monimuotoista edistävä koulutus voi saada myös tukea sekä haitallisten vieraslajien leviämistä estävä tai niitä poistavat toimenpiteet. (Suomen metsäkeskus 2016.)

3.7 Luken tutkimus metsätalouden uuden kannustusjärjestelmän kehittämiseksi

Luke, eli Luonnonvarakeskus, on tehnyt tutkimuksen metsätalouden kannustusjärjestelmää koskien. Tutkimus käsittelee kannustusjärjestelmän teoriaa, käytäntöjä ja kehittämisehdotuksia. Sen tavoitteena on, tutkimukseen ja kansainvälisiin vertailuihin perustuen, tarkastella erilaisia metsätalouden kannustusjärjestelmiä

ja esitellä vaihtoehtoja uudelle kannustusjärjestelmälle. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 6–7.)

Tutkimuksessa on asetettu kolme lähtökohtaa uudelle kannustusjärjestelmälle. Ensimmäinen lähtökohta on, että julkisen vallan rooli on taloudellisen toiminnan yleisten edellytysten tuottaminen ja parantaminen. Toisena lähtökohta on EU:n valtion tuen suuntaviivojen mukaisesti määritellä, mitä markkinapuutetta tuella pyritään korjaamaan. Kolmantena lähtökohtana on, että tuella tulee olla aidosti kannustava vaikutus metsänhoitoon, eikä sillä tule tukea sellaisia toimintoja, joita tehtäisiin ilman tukeakin. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 75.)

Tutkimuksessa esitellään kaksi toteutusvallaltaan selvästi eroavaa vaihtoehtoa uudelle kannustusjärjestelmälle. Toinen niistä on ympäristöpalvelukorvauksiin perustuva, johon sisältyy hiilikorvausjärjestelmän rakentaminen. Toinen ehdotus on lähempänä perinteistä kannustusjärjestelmää ja se perustuu kilpailutettuihin hankkeisiin, eli hankehakuihin. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 75.)

Hankehakupohjaisessa kannustinjärjestelmässä toimenpide- ja kuviopohjaiset hankkeet korvattaisiin sisällöllään laajalla alueellisilla kehittämishankkeilla. Hankkeet olisivat avoimia, useidentoimijoiden haettavissa sekä toteutettavissa. Toteuttaja hankkeelle valittaisiin kilpailuttamalla. Menettely olisi samankaltainen, kuin Kemera-tuen luonnonhoidon hankkeilla. Tarjouksista vastaisi, vaikka metsäkeskus ja hankkeiden toteuttajiksi valituille jäisi vastuu metsänomistajille markkinoinnista sekä hankkeiden toteuttamisesta. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 75–77.)

Metsien ympäristöpalvelukorvauksien kannustus järjestelmän lähtökohtana on metsien julkishyötyjen tuotannon edistäminen ja metsätalouden ulkoishaittojen vähentäminen. Sillä pyritään luomaan loppujen lopulta hiilinielukorvausjärjestelmä. Keskeisessä asemassa on ympäristöhyödyt, eikä puuntuotannon tukeminen. Tuettavia toimenpiteitä olisi ympäristöpalvelukorvauksessa metsien hiilinielujen ylläpitäminen, puurakentamisen aikaansaamien hiilinielujen tuottaminen,

suojelu- ja luonnonhoitohankkeet metsän monimuotoisuuden turvaamiseksi, biotokisten tuhojen torjunta niiden leviämisen estämiseksi ja metsän terveyden säilyttämiseksi perustellut kunnostushakkuut ja metsätalouden vesistökuormituksen vähentäminen metsien hakkuiden ja hoidon yhteydessä. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 80.)

Metsätalouden uuden kannustus järjestelmän ehdottaan tutkimuksessa perustuvan suurelta osin EU:n maaseuturahastoon. Tämä tarkoittaa, että metsätalouden pitää olla tiiviisti mukana seuraavaa maaseudun kehittämissuunnitelmaa laadittaessa. Hiilikorvausjärjestelmän rahoitusmuoto kävisi tutkimuksen mukaan myös EU:n kriteereihin. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 83–84.)

Johtopäätöksenä tutkimuksessa esitellään oleellimmat muutokset nykyiseen metsätalouden tukijärjestelmään. Suurimpana muutoksena olisi hiilikorvausjärjestelmän sisältävä tukijärjestelmä, jossa rahoitettaisiin hiilinielun lisäämistä eri toimenpiteillä. Toisena merkittävänä muutoksena olisi, että perinteinen metsänhoidon tuki päättyisi, ja tukea perusmetsänhoidon työ sekä materiaali korvauksiin saisi vain perustelemalla ne ympäristösyistä. Kolmantena tutkimus ehdottaa, että yksittäisistä metsänhoidon toimenpiteistä siirryttäisiin rahoittamaan laajoja hankkekokonaisuuksia, joissa tukea myönnettäisiin maantieteellisen alueen tavoitteiden toteuttamiseen. Ajattelutavan olisi myös muututtava pois vanhasta mallista, ja keskittyä markkinattomien ympäristöhyötyjen lisäämiseen. Viimeisenä erona olisi, että rahoitus tukijärjestelmään tulisi pääasiassa EU:n maaseuturahastolta. (Hänninen, Leppänen, Ovaskainen, Uusivuori & Viitala 2017, 85–86.)

4 Taustat ja tavoitteet

Nykyinen Kemera-laki on voimassa tämänhetkisen tiedon mukaan joulukuun 2020 loppuun saakka. Siihen ollaan suunnittelemassa muutoksia (tällä hetkellä) keväällä 2020 (Maa- ja metsätalousministeriö 2020). Keskusteluista metsämattilaisten ja luonnonvara-alan opiskelijoiden kanssa, joissa mietittiin, millainen

seuraava tukijärjestelmä tulee olemaan, saatiin idea opinnäytetyölle. Siinä pyritään kartoittamaan, mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa ja mistä he ovat pitäneet nykyisessä tukijärjestelmässä.

Nykyinen Kemera-tukijärjestelmä tuli voimaan kesällä 2015, ja siihen on tehty monia muutoksia. Se on alun perin suunniteltu olemaan voimassa vuoden 2020 joulukuun loppuun saakka, mutta sitä on suunniteltu jatkettavaksi kestävänsä vuoden 2021 loppuun asti (Maa- ja metsätalousministeriö 2020). Opinnäytetyötä täten tehdään ajankohtana, jolloin metsätalouden tukijärjestelmää on aloitettu muuttamaan, mutta muutokset ovat vielä kesken.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan mahdollisesti käyttää Kemera-tuen tai muun metsätalouden tukijärjestelmän kehittämiseen tulevaisuudessa. Siinä selvitetään metsäammattilaisten kehitysideoita Kemera-tukijärjestelmään liittyen sekä heidän mielipiteitään nykyisestä Kemera-tuesta. Opinnäytetyötä voidaan käyttää myös kartoittamaan sitä, mihin pitäisi kiinnittää eniten huomiota metsätalouden tukijärjestelmää kehitettäessä metsätalouden ammattilaisten mielestä. Keskeiset tutkimuskysymykset opinnäytetyössä ovat:

- Miten metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tukea?
- Mitä mieltä metsäammattilaiset ovat nykyisestä Kemera-tuesta?

5 Aineisto ja menetelmät

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Koska opinnäytetyössä pyritään selvittämään metsäammattilaisten mielipiteitä ja kehitysideoita metsätalouden tukijärjestelmään, tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus. Menetelmä käy myös opinnäytetyön toteuttamiseen, koska siinä ei pyritä pääasiallisesti tarkastelemaan tutkimuksen tuloksia määrällisesti, vaan siinä pyritään esittelemään kerätyn aineiston parhaat ideat ja ajatukset, mitkä vastaavat tutkimuskysymyksiin, jotka olivat opinnäytetyössä: miten metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa

ja mitä mieltä metsäammattilaiset ovat tukijärjestelmästä. (Jyväskylän yliopisto 2015)

Laadulliselle tutkimukselle ominaista on, että aineistossa tärkeää ei ole mitattavan datan määrä, vaan havainnot ja kokemukset tutkittavasta ilmiöstä. Siinä tutkitaan monimutkaisia ilmiöitä sekä prosesseja. Tutkittavan näkökulma on laadullisessa tutkimuksessa keskeisessä asemassa. Tutkittavia tässä opinnäytetyössä on Kemera-tuki ja metsäammattilaiset, jotka työskentelevät tiiviisti Kemera-tuen kanssa. (Järvenpää 2006.)

Tutkijan asema laadullisessa tutkimuksessa on suunnitella ja toteuttaa tutkimus joustavasti. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimus ja sen menetelmät saattavat muuttua tutkimuksen aikana jonkin verran. Keskeinen näkökulma tutkimuksessa on myös tutkittavilla ja heiltä kerättävältä aineistolla. On tärkeä myös muistaa, että hypoteesia ei ole. Tällä menetelmällä ei pyritä todistamaan ennakoita määritettyä hypoteesia. (Järvenpää 2006)

Laadullinen tutkimus käy menetelmäksi, kun kokeillaan esimerkiksi kehittää jotain toimintaa ja tarkastella sen ongelmakohtia. Aineisto hankitaan avoimilla kysymyksillä, toisin kuin kvantitatiivisessa tutkimuksessa ja se on yleisesti tekstillisessä muodossa. (Järvenpää 2006)

5.2 Aineiston keruu

Aineisto opinnäytetyöhön kerättiin haastattelemalla metsäammattilaisia, jotka työskentelevät tiiviisti Kemera-tuen parissa. Haastattelut olivat puolistrukturoituja eli niin sanottuja teemahaastatteluja. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikille haastateltaville esitettiin likimain samat kysymykset samassa järjestyksessä. Puolistrukturoiduille haastattelututkimukselle luonteenomaisesti lisä- ja tarkentavia kysymyksiä esitettiin haastateltaville haastattelun edetessä. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006.)

Puolistrukturoitu haastattelu sopi aineiston keräämiseen, koska haastateltavat edustivat kohtalaisen yhtenäistä ryhmää ja teemat, joista tietoa haluttiin kerätä, oli valmiiksi tiedossa. Tiedot, jotka haastattelusta saadaan puolistrukturoidulla haastattelulla ovat kohtalaisen vertailukelpoisia, ja täten aineiston analyysissä voidaan hyväksi käyttää myös hieman kvantitatiivisia menetelmiä. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006.)

Haastateltavat valittiin tutkimukseen yrityksistä, jotka työskentelevät Kemera-tuen kanssa. Haastateltavat työskentelivät Metsä Groupilla, Metsänhoitoyhdistyksellä, Metsäkeskuksella ja Otso Metsä palvelu Oy:llä. Ensin otettiin yhteyttä edellä mainittujen organisaatioiden asiakaspalveluihin, joista kysyttiin henkilöitä, jotka soveltuisivat haastateltaviksi opinnäytetyöhön. Haastateltuihin soveltuvan, kuvailtiin olevan metsäammattilainen, joka työskentelee tiiviisti Kemera-tuen kanssa. Heihin otettiin sähköpostitse yhteyttä sekä kerrottiin opinnäytetyöstä. Tämän jälkeen sovittiin aika haastattelulle. Haastateltavalle toimitettiin myös kysymyslomakkeen, jotta hän voisi etukäteen tutustua kysymyksiin ja haastattelussa saataisiin mahdollisimman laajoja ja monipuolisia vastauksia.

Haastattelut suoritettiin puhelimitse haastateltavien sijainnin ja COVID-19-epidemian takia. Puhelut nauhoitettiin, jotta haastattelussa saatu tieto saataisiin tallennettua ja sen analysointi olisi perusteellista. Kaikilta haastateltavilta kysyttiin lupaa haastatteluun, ja yksikään haastateltavista ei kieltäytynyt nauhoittamisesta. Osa haastattelijoista ei halunnut, että heidän nimeään käytetään tutkimuksessa, ja täten haastattelusta saatu aineisto pyritään esittämään niin, että siitä ei voi saada selville, kuka haastateltavista on sanonut mitään.

Haastattelun jälkeen tallennettu puhelu litteroitiin. Litteroinnilla tarkoitetaan sitä, kun haastattelun nauhoitus kirjoitetaan teksti muotoon. Litterointi helpottaa aineiston tarkastelua, siitä keskeisten teemojen löytämistä ja havainnointia. Litteroidusta tekstistä alleviivattiin ja korostettiin tärkeät asiat, jotka ilmenivät haastattelusta. Litteroidusta aineistosta nostettiin esille myös vastaukset esitettyihin kysymyksiin.

5.3 Aineiston analysointi

Haastattelumateriaalin analysointi alkoi huolellisella litteroidun aineiston lukemisella ja merkintöjen tekemisellä tekstiin. Analysoinnilla on tavoitteena erotella aineistosta olennaiset asiat, tutustua aineiston sisältöön, ja saada vastauksia tutkimustehtäviin. Litteroidun aineiston analyysi helpottaa myös oleellisten asioiden hyödyntämistä opinnäytetyön raportoinnissa. Aineiston analysointi on tavallaan aloitettu jo sen keruu vaiheessa, sillä kontekstista heränneitä ajatuksia ja ideoita on otettu ylös haastatteluiden aikana ja välittömästi niiden jälkeen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2020)

Aineisto teemoiteltiin litteroinnin jälkeen. Teemoittelulla tarkoitetaan aineiston pilkkomista ja ryhmittelyä. Ryhmittely tapahtuu aihepiirin mukaisesti. Teemoittelu opinnäytetyössä tehtiin haastattelun kysymysten mukaisesti sekä Kemera-tukilajien mukaan, jotka muodostivat ala teemoja. Tällä tavalla voidaan tarkastella millä tavalla on vastattu mihinkin haastattelu kysymykseen sekä millä tavalla vastaus on liitoksissa tukilajiin, mitä vastaus käsittelee. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2020.)

Aineiston analyysissa on myös käytetty luokittelua hyväksi. Luokittelussa laskeaan aineistossa esiintyviä samanlaisuuksia. Tällä tavalla voidaan esittää numeroina haastatteluissa useasti esiintyvät mielipiteet ja ajatukset. Luokittelun avulla voidaan esimerkiksi ilmaista, että seitsemän kahdeksasta metsäammattilaisesta näki, että juuri tässä tukilajissa olisi kehitettävää. Luokittelun avulla on raportoitu, mitä on vastattu haastattelussa esitettyihin kysymyksiin. Luokittelua on käytetty, että saadaan erotettua tyypillisimmät vastaukset satunnaisista ja vähemmän tyypillisistä vastauksista. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2020.)

Viimeisin analyysi menetelmä mitä opinnäytetyössä käytetään, oli tyypittely. Tyypittelyllä muodostetaan luokittelun avulla yleistyksiä lähdemateriaalista. Tyypittelystä on otettu yksi tyypillinen vastaus kuvaamaan koko joukon vastauksia. Esimerkiksi: jos kuusi kahdeksasta haastateltavasta kertoi, että nuoren metsän hoidon Kemera-tuki hakemukset pitäisi poistaa, asia esitettäisiin tyypiteltynä ker-

tomalla, että suurin osa haastateltavista metsäammattilaisista halusi nuoren metsän hoidon Kemera-tuki hakemuksen poistamista. Tyypiteltyä aineistoa on käytetty tutkimuskysymyksiin vastaamiseen, jotta vastaukset saadaan tiiviiseen muotoon, eikä yksittäisiä mielipiteitä ja vastauksia esiteltäisi raportissa useaan kertaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

6 Tulokset

6.1 Haastateltavien perustiedot

Haastateltavia oli yhteensä kahdeksan kappaletta. Organisaatiot, joissa he työskentelivät, olivat Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys, Otso Metsäpalvelut OY ja Metsä Group. Kaikki työskentelivät paljon ja monipuolisesti Kemera-tukien kanssa ja työtehtäviä, joita he edustivat, olivat operaatio esimies, metsäpäällikkö, tie ja silta asioiden erityis- asiantuntija, metsäneuvoja sekä rahoituksen ja tarkastuksen asiantuntija.

Haastateltavista kaksi haastateltavaa oli naisia ja loput kuusi olivat miehiä. Haastateltavat olivat 27–63-vuotiaita ja heidän keski-ikänsä oli 47 vuotta. He olivat valmistuneet viimeisimmästä koulutuksestaan vuosien 1996 ja 2016 välissä. He olivat opiskelleet Mikkelin, Karelian ja Rovaniemen ammattikorkeakouluissa ja Itä-Suomen sekä Helsingin yliopistoissa. Haastateltavista kuudella oli ammattikorkeakoulututkinto ja kahdella oli yliopistotutkinto. Haastateltavat toimivat työtehtävissään Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla.

6.2 Kemera-tuet, joiden kanssa haastateltavat työskentelevät ja jotka tuottavat eniten töitä

Haastateltavista metsäammattilaisista 6 työskenteli kaikkien Kemera-tukilajien kanssa. Kaksi vastasi työskentelevänsä kaikkien muiden tukilajien kanssa paitsi

metsäteiden. Kun haastateltavilta kysyttiin, minkä tukilajien kanssa he työskentelevät eniten ja vähiten, osa haastateltavista antoi useita vaihtoehtoja. Kuusi haastateltavaa vastasi työskentelevänsä eniten taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon kanssa. Kaksi haastateltavaa vastasi työskentelevänsä eniten lannoituksen ja metsäteiden tukien kanssa.

Ympäristötuen kanssa työskenteli eniten yksi haastateltavista ja suometsän tuen kanssa myös yksi. Vähiten haastateltavat olivat työskennelleet metsäteiden parissa, minkä mainitsi neljä haastateltavaa. Ympäristötuen kanssa työskenteli vähiten kolme haastateltavaa ja suometsän hoidon kanssa kaksi. Terveyslannoituksen kanssa yksi oli työskennellyt vähiten ja samoin nuoren metsän hoidon ja taimikon varhaisoidon.

Eniten työtä tuotti haastateltaville suometsän hoito. Kuusi kappaletta haastateltavista mainitsi sen työläimmäksi. Eniten mainittu syy sille, miksi se tuotti eniten työtä, oli koska hankkeissa on yleensä paljon osapuolia, joiden kanssa neuvotella. Osapuolia, joiden kanssa metsäammattilaiset joutuvat neuvottelemaan suometsän hoidon projektien kanssa on metsänomistajan lisäksi, metsäkeskus ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Toiseksi eniten työtä tuotti byrokratia ja sen eteneminen. Byrokratian osa, joka mainittiin tuottavan eniten ongelmia, oli vesistönsuojelusuunnitelma. Metsäkeskukselta eräs haastateltava mainitsi myös, että suometsän hoidon hankkeissa on yleensä paljon puutteita, joiden selvittely lisää byrokratiaa ja osapuolien välistä yhteydenpitoa.

Metsäteiden tuki nähtiin tuottavan toiseksi eniten työtä ja neljä haastateltavaa mainitsi sen olevan yksi työläimmistä tukilajeista. Samoin kun suometsänhoidossa suurimmaksi hidasteeksi nähtiin yhteydenpito kaikkiin osapuoliin, tosin tässä tukilajissa tiekuntaan yhteydenpito korostui. Byrokratia tuotti myös ongelmia metsäteiden tukien kanssa työskenteleville ja eräs metsäkeskuksen haastateltava totesi myös tästä tukilajista, että puutteellisia hakemuksia tulee paljon.

Kolme haastateltavaa mainitsi terveyslannoituksen yhdeksi tukilajeista, jotka tuottavat eniten työtä. Byrokratian ja hakemusten puutteiden lisäksi hidastavaksi tekijäksi mainittiin sähköisten järjestelmien puuttuminen, millä täyttää ja lähettää

hakemukset. Sähköisen järjestelmän puuttuminen tarkoittaa metsä ammattilaiselle paljon manuaalista kirjoittamista, ja tietojen täyttämistä hakemuksille, jotka pitää sitten sähköpostittaa metsäkeskukselle.

Ympäristö tuki ja taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki mainittiin olevan työllistävimpiä kerran kummassakin tukilajissa. Nuoren metsän tuki oli työllistävin, puhtaasti sen takia, että hakemuksia tehdään niin paljon. Ympäristötuki työllistää siihen liittyvän byrokratian takia ja haastateltavan toiminta-alueella tehtiin huomattavasti ympäristö tuki hakemuksia. Hänen mukaansa vuodesta noin kuukausi menee hakemusten käsittelyyn.

6.3 Metsäammattilaisten muutos ehdotukset

Kaikki haastateltavat, paitsi yksi, halusivat muuttaa jotain Kemera-tuessa. Taimikon varhaishoito ja nuoren metsän hoito sai eniten muutos ehdotuksia. Muutosehdotuksia oli yhteensä kuusi kappaletta näissä työlajeissa. Suometsän hoito sai seuraavaksi eniten, neljä kappaletta muutos ehdotuksia. Metsän terveyslannoitus, metsäteiden tuki ja ympäristö tuki saivat kaikki kaksi muutos ehdotusta. Yleisiä kaikkia tukilajeja koskevia muutos ehdotuksia Kemera-tuelle tuli yksi kappale.

Taimikon hoidossa ja nuoren metsän hoidossa yleisin muutosehdotus oli rahoitus hakemuksen poistaminen, jota ehdotti puolet haastateltavista. Taimikon varhais-hoidon ja nuoren metsän hoidon tukeen tuli vuonna 2015 muutos, jonka seurauksena kyseisiin tukilajeihin piti siitä lähtien tehdä rahoitus hakemus. Ennen muutosta rahoitus hakemusta ei tarvinnut tehdä, vaan työn suorittamisen jälkeen riitti toteutusilmoitus. (Metsäkeskus 2015.) Perusteluksi muutokselle metsäammattilaiset sanoivat, että rahoitus hakemuksen tekeminen lisää huomattavasti byrokratian määrää. Se myös lisää odottelun määrää hakemusten ja toteutusilmoitusten käsittelyssä.

Eräs metsäammattilainen ehdotti, että taimikon hoidon ja nuoren metsän hoidon tuki tulisi yhdistää yhdeksi tueksi. Tässä uudessa tukilajissa tuen määrä oli nykyisen taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tuen väliltä. Kunnossapitovelvoite

olisi viisi vuotta. Lyhyempi kunnossapitovelvoite mahdollistaisi sen, että jos taimikon kerkeää vallata uusi koivun vesakko, siitä hoituviin toimenpiteisiin voitaisiin myös hakea tukea. Metsäammattilaisella oli huolena, että rehevillä kuvioilla, joilla vesakoituminen on vaarana ei tehdä hoito toimenpiteitä, jos tukea ei ole saatavilla. Taimikon varhaisoidon ja nuoren metsän hoidon kehittämiseen ehdotettiin myös, että siinä olisi vähemmän tekijöitä, jotka vaikuttaisivat tuen myöntämiseen. Perusteluna ehdotukselle oli, että koska metsäkuviot ja taimikot ovat harvoin täysin samanlaisia, vaan enemmänkin mosaiikkimaisia kuvioita, jossa taimikon määrä ja puulaji suhteet vaihtelevat jatkuvasti, hankkeen alla olevaa aluetta pitäisi tarkastella ennemmin kokonaisuutena, eikä kiinnittää tarpeettoman suurta huomiota sen pieniin yksityiskohtiin.

Suometsän hoidossa kaksi haastateltavaa ehdotti, että ojalinja hakkuista saatavia tuloja ei vähennettäisi Kemera-tuen määrästä. Toinen metsäammattilaisista, joka ehdotti hakkutulojen vähentämisen poistamista kommentoi, että kyseinen säädös on monimutkainen ja hankala, varsinkin tilanteissa, joissa hakkuut eivät tahdo edetä esimerkiksi sääolosuhteiden takia. Kaksi haastateltavaa oli myös sitä mieltä, että rahoitus suometsän hoidossa pitäisi kohdistaa paremmin. Ehdotuksena oli, että vesistönsuojelusta aiheutuvat kulut voisivat olla korkeampia tai jopa 100 % tuettuja. Perusteluna oli, että toimenpiteillä on laajempi merkitys ympäristön terveydelle. Eräs haastateltava ehdotti myös, että ojitusta itsessään voisi tukea vähemmän, koska ojittamisessa vapautuu hiilidioksidia. Eräällä metsäammattilaisella oli myös toiveena, että penkkatien tekemisen saisi helpommin kuin nykyään sisällytettyä suometsän hoidon tuen piiriin.

Metsänterveyslannoitukseen annettiin kaksikehitysehdotusta. Siihen toivottiin hehtaarikohtaista tukea nykyisen järjestelmän tilalle, joka tukee lannoitusta 30 % kokonaiskustannuksista. Muutosta toivottiin, koska se aiheuttaa paljon työtä, kun tukeen joudutaan tekemään muutoksia. Erityisen paljon työtä muutokset aiheuttavat, kun työmaalla on käytetty useita lannoitteita ja siitä joudutaan vähentämään muutamia aareja vesistönsuojelun tai ojalinjoiden takia. Tukea koskevia töitä toivottiin myös pystyvän nopeuttamaan niin, että tarkempia näytteenottoja ei tarvitsisi tehdä, vaan silmävarainen tarkastelu riittäisi kohteen lannoitustarpeen määrittämiseksi.

Metsäteiden tukea toivottiin muutettavan kolmella tapaan. Eräs haastateltava piti sitä valtakunnallisesti sen verran tärkeänä ja muittenkin kuin metsäteollisuuden etuna, että tukea pitäisi suurentaa. Hän korosti myös sitä, että metsäteillä on myös tärkeä osa virkistyskäytössä. Tuen määrää kuuluisi myös lisätä, koska on tärkeä rohkaista vanhojenteiden kunnostusta. Sen voisi jopa erään haastateltavan mukaan ulottaa koskemaan yrityksiä. Vanhat tiet ovat hälyttävän huonossa kunnossa kautta maan haastateltavien mukaan, ja koska metsäteollisuuden käyttämä nykyinen kalusto on raskaampaa kuin vanha metsäteollisuuden käyttämä kalusto, olisi erittäin tärkeää, että teihin investoitaisiin nykyistä enemmän rahaa. Haastateltavien mielestä Kemera-tuki olisi siihen tarkoitukseen hyvä kannuste. Kehitysehdotuksena oli myös, että tien rakentamiseen tai sen perusparantamiseen saatuja muita tukia ei pitäisi vähentää Kemera-tuesta, koska tuen saannin lopputulos on silloin ”plus miinus nolla” eikä se aja asiaansa eli kannusta metsänomistajaa tekemään tai aloittamaan töitä.

Ympäristötuen kehittämiseksi kaksi haastateltavaa ehdotti, että metsäammattilaisella voisi olla enemmän vastuuta ja toimintavapauksia hankkeen etenemisen nopeuttamiseksi. Nykyisin hankkeen esittelyssä ja tarvittavien allekirjoitusten hankkimisessa vastuu on Metsäkeskuksella. Haastateltavat metsäammattilaiset, jotka antoivat kehittämissuhteita ympäristötukeen, toivoivat että muutkin metsäammattilaiset voisivat ottaa tiettyjä allekirjoituksia metsänomistajilta ja esitellä hankkeita eteenpäin Metsäkeskuksen lisäksi. Ylipäättänsä ympäristötuki nähtiin erittäin byrokraattisena ja hitaana tukilajina ja sen selvittämiseen ja nopeuttamiseen toivottiin kehitystä tulevaisuudessa.

Eräs muutos ehdotus kaikkia tukilajeja koskien oli, että kaikki hakemukset ja toteuttamis- ilmoitukset pitäisi pystyä tehdä sähköisesti. Se nopeuttaa huomattavasti metsäammattilaisten työtä, ja jos sähköiset järjestelmät toimivat oikein se vähäentää myös virheitä hakemuksissa. Kehittämissuhteita ei koske välttämättä Metsäkeskusta, vaan kaikkia organisaatioita, jotka työskentelevät Kemera-tukien kanssa. Yleisesti sähköisiä järjestelmiä oli haastateltavilla hyvin käytössä, mutta yksittäisiä tukilajeja varten puuttui tarvittavat ohjelmat, joilla tehdä sähköiset hakemukset.

Haastateltavista yksi halusi poistaa yhden tukilajin Kemera-tuesta, kolme halusi lisätä jotain Kemera-tukeen, kolme ei halunnut poistaa tai lisätä mitään ja yksi haastateltava halusi poistaa koko Kemera-tuen käytöstä. Kahdella haastateltavalla oli sama ajatus metsän uudistamisen/aukeiden maiden metsityksen tuen lisäämisestä Kemera-tuen piiriin, ja yksi haastateltava halusi lisätä metsätuholaisten torjunnan osaksi Kemera-tukea. Eräs haastateltava halusi poistaa pienpuun korjuun tuen piiristä.

Metsän uudistamisen tuen ja aukeiden maiden metsityksen tuen lisäämistä ehdottaneet metsäammattilaiset halusivat lisätä sen saman kaltaisena kuin entinen uudistamisen tuki. Uudistamisen tuen palauttamista ehdottaneet perustelivat sen tarpeellisuutta metsän terveyden kannalta. Uudistamisen tuen loppuminen on toisen ehdottaneista mukaan johtanut tilanteeseen, missä metsänomistajat koittavat soveltaa jatkuvaa kasvatusta tai halvinta mahdollista uudistamismenetelmää alueille, mihin ne eivät ole soveltuvia. Pienimmässä määrin tuki voisi haastateltavien mukaan sisältää vain peltojen metsityksen. Tukea voitaisiin myöntää, vaikka koivun ja kuusen istutukselle entisille maatalousmaille sanoi eräs uudistamisen lisäystä ehdottanut.

Juurikäävän ja metsätuholaisten torjunnan tukea ehdottanut metsäammattilainen perusteli tukilajin lisäämistä Kemera-tueksi ilmastonmuutoksella. Hänen mukaansa ilmaston lämmetessä niin tuho hyönteisten kuin myös tautien määrä tulee luultavasti kasvamaan Suomessa. Täten tuki, joka rohkaisisi metsänomistajia estämään tai hidastamaan tautien leviämistä, olisi erityisesti lähitulevaisuutta ajatellen hyödyllinen. Osa haastateltavista, jotka eivät halunneet poistaa tai lisätä mitään tukilajeja, kommentoi, että juurikäävän torjunnan tuen poistaminen ei välttämättä ollut hyvä asia.

Eräs haastateltava metsäammattilainen oli sitä mieltä, että pienpuunkorjuun tuki, joka on liitetty nuoren metsän hoidon kohteille, voitaisiin poistaa tukijärjestelmästä. Perusteluna tällä oli, että kohteilla, jotka ovat nuoren metsän kunnostuksen järeämmästä päästä hakkuutulot voivat jo lähennellä samaa määrää, kuin mitä pienpuunkorjuusta saadaan tukia. Hän näki, että metsänomistajalle se on jos sen verran hyvä investointi, että sitä ei tarvitsisi erikseen tukea. Hän myös oli sitä

mieltä, että tämä ohjaa metsänomistajaa jättämään metsänhoitotyöt myöhäisemmälle ajankohdalle. Vaikka kuviolla olisi tarvetta hoitotöille, niitä saatetaan viivästyttää, että saataisiin myös pienpuun korjuun tukea.

Yksi metsäammattilainen oli sitä mieltä, että koko Kemera-tuen voisi poistaa. Hän näki, että olisi parempi, jos toimittaisiin pelkästään markkinatalouden säännöillä. Perusteluita tälle mielipiteelle oli, että Kemera-tuki, sen määräaikaisuus ja muutosalttius tuo toimintaan epävarmuutta ja lisää oman byrokratiansa suureen osaan töistä. Hän myös toi esille, että energiapuubisnekselle ei ole hyväksi, että suurin osa bisneksestä pyörii toistaiseksi voimassa olevien lakien edellytykselle. Tukilaji, johon hän tässä viittaa on pienpuunkeruu. Hän mainitsi myös, että jos jonkin tuen voisi jättää, se olisi metsäteiden tuki, koska nykyinen infrastruktuuri on huonossa kunnossa ja metsäteillä on laaja merkitys kaikkien toiminnalle. Tuen voisi ulottaa hänen mukaansa koskemaan jopa yrityksiä, ja sen määrää voisi kasvattaa.

Esitin haastateltavalle, joka ehdotti Kemera-tuen poistamista, myös lisäkysymyksen, että miten hän näkisi, että Kemera-tukien poistaminen vaikuttaisi metsänomistajien metsänhoitoon. Hän vastasi, että koska metsänomistajat on opetettu toimimaan tukien kanssa, vähän aikaa varmaan menisi, että metsänhoitotöitä alettaisiin tekemään samaan tahtiin, kuin aikaisemmin. Pitkällä ajalla tilanne hänen mukaansa normalisoituisi. Hän myös perusteli tätä sillä, että Suomen parhaiten hoidetut metsät ovat yrityksillä, jotka eivät saa Kemera-tukea, joten kun metsänomistajat ymmärtäisi sen, että hyvin hoidettu metsä tuottaa paremmin, niin ne, jotka meinaavat metsää hoitaa, hoitaisivat sitä myös ilman tukia.

Puolet haastateltavista metsäammattilaisista olivat sitä mieltä, että tuen määrä oli oikea kaikissa tukilajeissa. Toinen puoli halusi muutoksia tuen määrään terveyslannoituksissa, metsäteissä ja kaikissa tukilajeissa. Terveyslannoituksen tuen määrää halusi muuttaa kaksi haastateltavaa, metsäteiden tuen määrää halusi muuttaa yksi haastateltava ja yksi haastateltava ehdotti myös kaikkien tuen määrien nostamista kauttaaltaan. Kaikki metsäammattilaiset, jotka halusivat muuttaa tuen määrää, halusivat muuttaa sitä tukea lisäämällä. Haastateltava, joka halusi poistaa kaikki Kemera-tuet käytöstä oli sitä mieltä, että jos Kemera-tuki pidetään,

niin sen määrää ei ole tarvetta muuttaa. Hän myös totesi, että metsänomistajalle parhaimmat investoinnit ovat terveyslannoituksen tuki ja pienpuun korjuun tuki. Pääasiassa metsäammattilaiset vaikuttivat tyytyväisiltä Kemera-tuesta saata-vaan tukeen.

Syyitä, miksi puolet vastaajista olivat tyytyväisiä nykyiseen Kemera-tuen määrään, oli että ne ovat nykyisellään kannustaneet metsänomistajia käyttämään tukirahaa, ja tekemään metsänhoitotöitä. Taimikon varhaisoidon ja nuoren met-sän hoidon tuen määrää kommentoitiin esimerkiksi kannustaneen metsänomistajia tekemään hoitotoimenpiteitä, mutta toisaalta näitä tukilajeja myös kommentoitiin, että rahoituksen suuntaamista pitäisi tarkentaa. Suuntaami-sen tarkentamisella tarkoitti eräs metsäammattilainen sitä, että pienpuunkeruun kasvatettu tuki ohjaa hoitotöiden jättämistä myöhäisempään ajan kohtaan, joka saattaa johtaa kasvun hidastumiseen ja puuston vaurioihin.

Terveyslannoituksen tukea lisänneet kokivat kauttaaltaan, että 30 % tuki on liian pieni. Kaksi haastateltavaa totesi pelkästään, että tuen määrän pitäisi olla yli 30 % ja eräs haastateltava sanoi, että tuki voisi olla vaikka 60 % lannoituksen koko-naiskustannuksista. ”Kun monet hankkeet ovat aika isoja, niin se ei tavallaan tunnu missään” sanoi yksi metsäammattilainen terveyslannoituksen tuesta. Met-sän terveyslannoituksen tuki nähtiin metsäammattilaisten silmissä pääasiassa tärkeänä. Sen vaikutukset metsän terveydelle ja kasvulle koettiin jopa yhteiskun-nallisesti tärkeinä varsinkin Pohjois-Savossa.

Metsäteiden tuen nostamista ehdottanut metsäammattilainen perusteli tuen nos-tamista sen yhteiskunnallisella tärkeydellä ja nykyisten teiden huonolla kunnolla. Kysymykseen vastatessaan hän toi esille hyvin paljon samoja kohtia, kuin vasta-tessaan kysymykseen muuttaisiko hän jotain Kemera-tuessa, johon hän vastasi muun muassa haluavansa nostaa metsäteiden tuen määrää.

Kaikkien Kemera-tukilajien tuen määrän nostamista perusteltiin, sillä että inflaatio on syönyt tukien tehokkuutta vuosien varrella. Tarve myös prosenttien nostami-seen, tukilajeissa, joissa tuki on suhteutettuna lopullisen työn kustannuksiin, näh-tiin tarpeelliseksi samasta syystä.

6.4 Mielenpiteet Kemera-tuen velvoitteista ja valvonnasta

Kemera-tukea koskevien velvoitteiden kanssa metsäammattilaisilla ei ole ollut paljoa ongelmia. Velvoitteita pidettiin pääasiassa positiivisena asiana ja niiden olemassaolo ja tärkeys ymmärrettiin. Viisi haastateltavaa ei keksinyt mitään pahaa sanottavaa tai ongelmaa kohtaa tuen velvollisuuksiin liittyen. Metsäammattilaiset kokivat, että kunnossapitovelvoite varmistaa alueen hoitoa jolle tuki on annettu. Kaksi metsäammattilaista toi esille, että jos yhteiskunnalta saa rahaa jonkin kohteen hoitamiseen on hyvä, että siitä huolehditaan ainakin jonkin aikaa sen jälkeen. Yksi metsäammattilainen näki, että kunnossapitovelvoitteet usein täyttyvät sillä, jos hoitotyöt on tehty hyvin ja huolella. Hänen mukaansa, jos toimenpiteet on hoidettu ammattimaisesti, ei kohteelle ollut tarvetta palata kunnossapitovelvoitteen toimesta. Hän myös kommentoi, että jos kohteelle on tarvinnut tehdä lisätoimenpiteitä, esimerkiksi harventaa osa alueesta uusiksi, ne on pitänyt tehdä heti uudestaan ja syynä on yleensä ollut keho työnläki.

Suurin osa metsä ammattilaisista näki, että vuosimäärä esim. kunnossapitovelvoitteissa on nykyään hyvä. Yksi haastateltava toi ilmi, että taimikon varhaisoidossa kunnossapitovelvoitteen vuosimäärää pitäisi lyhentää seitsemästä vuodesta kolmeen tai viiteen vuoteen. Eräs toinen metsäammattilainen kuitenkin kommentoi, että se on hyvä, että kunnossapitovelvoite ei ole kymmentä vuotta taimikon varhaisoidossa, mutta jos se olisi vähemmän kuin seitsemän vuotta, mikä se on nykyään, se voisi olla jo valtion rahojen tuhlaamista jatkuvaan taimikon hoitoon.

Aikaisemmassa Kemera-laissa oli erään metsäammattilaisen mukaan hankkeita, jotka estivät uuden tuen hakemisen samoille alueille kahden kymmenen vuoden aikajaksolle. Tämä 20 vuoden rajoite nähtiin olevan liian pitkä yhden metsäammattilaisen mukaan, ja kuulemma sen takia päällekkäisiä hankkeita tulee nykyään runsaasti.

Yksikään metsäammattilainen ei pitänyt Kemera-tukea koskevia tarkastuksia ja valvontaa pelkästään huonona asiana. Viisi haastateltavaa sanoi suoraan, että

valvonta on tärkeää. Yleisin syy, miksi valvontaa pidettiin tärkeänä, oli, että saadaan kiinni virheelliset hakemukset ja tilanteet, joissa on haettu tukea, vaikka töitä ei ole suoritettu tai meinattukaan suorittaa. Haastateltavilla oli kuitenkin ehdotuksia, miten tarkastuksia ja valvontaa voisi parantaa ja selkeyttää. Kaksi haastateltavaa kehuivat Metsäkeskuksen viranomaismaista otetta tarkastuksissa, ja yksi haastateltava oli hieman tyytymätön viranomaismaisesta toiminnasta, mutta näki tarkastukset tärkeinä siitä huolimatta.

Kaksi haastateltavaa toi esille, että tarkastuksissa oli tullut ikäviä yllätyksiä vastaan metsänomistajille sekä metsäammattilaisille. Suometsänhoito ja metsän terveyslannoitus projekteissa esimerkiksi oli oletettu, että joiltain kuvioilta saataisiin tukea, miltä ei ollut sitten saatukaan. Tämän välttämiseksi, toivottiin järjestelmää, missä metsäkeskukselta saataisiin ennakkoon tarkastus alueelle epäselvässä tapauksessa. Toinen tapa mitä ehdotettiin epämiellyttävien yllätysten estämiseen Kemera-hankkeissa, oli koulutuksen lisääminen Kemera-tuesta ja sen tarkastuksista ja valvonnasta. Ehdotuksena oli, että metsäkeskus järjestäisi aiheesta koulutuksia ja webinaareja, joilla tiedotettaisiin metsäammattilaisia ja metsänomistajia mihin tarkastuksissa kiinnitetään ennen kaikkea huomiota ja miten tarkastettavat kohteet valitaan. Webinaareja ja koulutuksia ehdottanut metsäammattilainen kertoi myös, että ei kokenut, että koulu olisi tarpeeksi paljon valmistanut Kemera-tuen kanssa työskentelyyn.

Eräs haastateltava toi ilmi, että hän haluaisi lisää tarkastuksia tehtäväksi. Hän koki, että mitä enemmän tarkastuksia tehdään, sitä vähemmän järjestelmää käytettäisiin hyväksi. Hän täsmenti, että haluaisi ennen kaikkea lisätä maastotarkastuksien määrää. Hän koki, myös että jos Kemera-tukeen liittyen on tullut sanomista, niin se on tullut aina aiheesta.

Yksi haastateltava koki, että vuoden 2015 jälkeen metsäkeskuksen tarkastukset kiristyivät niin paljon, että ne ei enää täysin ole olleet tarkoituksenmukaisia. Hän kuvaili, että aikaisemmin tarkastuksilla ja valvonnalla tarkasteltiin kokonaisuutta, kun taas nykyään kiinnitetään huomiota pieniin yksityiskohtiin. Haastateltavan mukaan ennen Metsäkeskus mietti kohteella, voisiko tämän toteuttaa Kemera-

tuen rajoissa, kun taas nykyään hänestä tuntui, että tarkastuksissa mietitään mikä estäisi tuen myöntämisen hankkeella.

6.5 Kokemukset Kemera-tuen vaikutuksesta metsänterveyteen

Seitsemän kahdeksasta haastatellusta metsäammattilaisesta oli puhtaasti sitä mieltä, että Kemera-tuella on ollut vaikutusta metsän terveyteen heidän toiminta-alueellaan. Sen nähtiin kannustavan metsänomistajia tekemään hoitotöitä ja olevan apuna varsinkin etämetsänomistajille. Se myös nähtiin helpottavan metsäammattilaisten työtä, koska metsänomistajille voi markkinoida hoitotoimenpiteitä Kemera-tuella houkutellessa. Usealle metsänomistajalle nähtiin juuri rahan olevan se este, minkä takia metsänhoitotöitä ei tehdä. Puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että hoitotöitä jäisi runsaasti tekemättä ilman Kemera-tukea.

Yksi haastateltava oli sitä mieltä, että pienessä mittakaavassa Kemera-tuella on vaikutusta metsän terveyteen hänen toiminta-alueellaan. Hänen mukaansa Suomen parhaiten hoidetut metsät löytyvät yrityksiltä siitä huolimatta, vaikka he eivät saa Kemera-tukea. Hän kuitenkin sanoi, että osa metsänomistajista ei välttämättä tekisi ollenkaan töitä, jos tukia ei saataisi ja että tuki helpottaa myös metsäammattilaisia markkinoimaan metsänhoitotöitä.

Neljä haastateltavaa oli sitä mieltä, että Kemera-tuki on vaikuttanut erityisesti taimikoiden ja nuoren metsän terveyteen heidän alueellaan. Taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoidon työt ovat yleisempiä, ja Kemera-tuesta saatu rahallinen apu nähtiin tärkeäksi varsinkin niille metsänomistajille, jotka eivät tee työtä itse.

Kolme haastateltavaa mainitsi terveyslannoituksen tukilajiksi, jolla on ollut erityisesti vaikutusta metsän terveyteen heidän toiminta-alueellaan. Yksi haastateltava kommentoi, miten lannoitetuilla alueilla pystyy näkemään käytännössä ja nopeasti, miten Kemera-tuki vaikuttaa metsään ja sen terveyteen.

6.6 Kemera-tuen parhaat puolet

Kaikki haastateltavat näkivät, että Kemera-tuki houkutteli ainakin jollakin tasolla metsänomistajia hoitamaan metsiä. Viisi haastateltavaa näki, että se on ehdottomasti Kemera-tuen paras puoli. He perustelivat mielipidettään sillä, että kun metsä on hyvin hoidettua, se kasvaa paremmin. Täten se tuottaa metsänomistajalle enemmän ja parantaa kansantaloutta. Hyvin kasvava metsä sitoo myös itseensä enemmän hiiltä.

Yksi haastateltava näki, että Kemera-tuki toimi pienenä porkkanana metsänhoidolle, mutta ei nähnyt siinä juurikaan muita hyviä puolia. Hän kertoi, että Kemera-tuesta huolimatta hoitotoita on edelleen rästissä paljon, ja pienpuunkorjaus ohjaa jättämään niitä myöhempään ajankohtaan. Vastaavasti yksi haastateltava kehui Kemera-tukea, koska se ohjaa taimikon varhaisoidolla metsänhoitotoimenpiteiden aikaistamista.

Eräs metsäammattilainen kertoi, että ennen kaikkea metsäteiden ja suometsän hoidon hankkeita olisi vaikeampaa aloittaa ja markkinoida ilman Kemera-tukea. Hän sanoi, että ennen kaikkea isojen yhteishankkeiden aloituksissa Kemera-tuki on hyvä kannustin.

Yksi haastateltavista metsäammattilaisista kehui, miten hyvin Kemera-tuesta on tietoa saatavilla. Hän sanoi, että vanhemmatkin asiakkaat ovat pystyneet löytämään tarvittavaa tietoa Kemera-tuesta ja arvioimaan sen perusteella olisiko heillä mahdollisuus saada tukea. Tästä huolimatta hän koki, että moni asia Kemera-tukeen liittyen on sellaista, että ilman metsäammattilaista on metsänomistajan hankala hoitaa tukiasioita.

6.7 Mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa

Haastattelun tuloksista voi päätellä, että haastattelussa mukana olleet metsäammattilaiset haluavat muuttaa Kemera-tukea. Kahdeksalta haastateltavalta saatiin yhteensä 21 muutosehdotusta. Muutos ehdotuksia tuli tukilajeihin, tarkastuksiin sekä valvontaa ja kunnossapitovelvoitteisiin. Tähän joukkoon muutoksia on myös

laskettu lisäys ja poistamisedotukset, koskien tukilajeja. Metsäammattilaiset myös ehdottivat enemmän Kemera-tukilajien muuttamista, kuin tukilajien lisäämistä ja poistamista.

Haastatellut metsäammattilaiset, eivät välttämättä haluaisi poistaa tai lisätä mitään tukilajeja, vaikka he haluaisivat muutosta jo olemassa oleviin. Tämä voidaan päätellä siitä, että haastateltavista melkein puolet halusivat olla lisäämättä tai poistamatta mitään. Loput puolet ehdottivat tukien poistamista ja lisäämistä melko tasaisesti. Jos katsotaan, että vastaus vaihtoehtoja olisi ollut kolme, haluaisitko poistaa, haluaisitko lisätä vai haluaisitko pitää ennallaan, kaikki vastausvaihtoehdot olisivat saaneet suunnilleen saman verran vastauksia. Jos haastatellut haluaisivat lisätä, jotain nykyiseen Kemera-tukeen ne olisivat tukilajeja, joita on poistettu aikaisemmista Kemera-tuista. Kaikki tukilajit, mitä metsäammattilaiset halusivat lisätä Kemera-tukeen, olivat sellaisia, mitkä olivat olleet aikaisemmin mukana Kemera-tuessa.

Metsäammattilaiset, joita haastateltiin, haluaisivat muuttaa niitä tukilajeja, jotka tuottavat heille eniten työtä. Metsäammattilaiset kokivat, että suometsienhoito tuottaa eniten töitä heille ja ympäristötuki koettiin tuottavan vähiten työtä. Vastavasti suometsänhoito sai toiseksi eniten muutosehdotuksia, ja ympäristötuki sai vähiten muutosehdotuksia. Näiden luokkien suhteesta voidaan päätellä, että haastateltavat haluavat muutosta niihin tukilajeihin mitkä tuottavat heille eniten työtä.

Eniten muutosehdotuksia sai taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tuet. Taimikon ja nuoren metsän hoito ovat kuitenkin sellaisia tukilajeja, mitä määrällisesti tehdään paljon. Täten ne vievät kokonaisuutena paljon aikaa metsäammattilaisen työajasta. Tämä on luultavasti syy sille, miksi haastateltavilla metsäammattilaisilla oli niin paljon ehdotuksia sen muuttamiseksi. Heillä on ollut paljon näitä hankkeita, ja niiden avulla he ovat voineet tarkastella mikä taimikon ja nuoren metsän hoidossa toimii ja mikä ei.

Taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa eniten byrokratiaa. Vuonna 2015 lisättiin asetus, millä määrättiin, että

tukea täytyy hakea ennakkoon taimikon hoidossa ja nuoren metsän hoidossa, ennen töiden aloittamista. Ennen vuotta 2015 tätä hakemusta ei ollut ja hankkeesta tarvittiin jättää vain toteuttamisilmoitus töiden jälkeen (Metsäkeskus 2015). Ennakkoon tehtävän hakemuksen poistaminen oli yleisin ehdotus metsäammattilaisilta Kemera-tuen kehittämiseksi. Se nähtiin tuottavan tarpeetonta byrokratiaa tuenhakemis prosessiin ja hidastavan sitä tarpeettomasti. Muissakin työlajeissa, ja Kemera-tuen kehittämisessä ylipäätään nousi esille ehdotuksia vähentää byrokratiaa tai helpottaa sen kanssa työskentelyä. Tästä päättelisin, että haastateltavat haluaisivat enne kaikkea vähentää byrokratian määrää Kemera-tuen kanssa työskennellessä ja täten nopeuttaa paljon aikaa vieviä tukilajeja.

6.8 Mitä mieltä metsäammattilaiset ovat nykyisestä Kemera-tuesta

Pääasiassa haastateltavat metsäammattilaiset olivat tyytyväisiä Kemera-tukeen ja sen toimintaan. Vaikka metsäammattilaisilla oli paljon muutosehdotuksia tukeen liittyen, valtaosalta heistä sai käsityksen, että tuki toimii tarkoituksenmukaisesti. He kokivat myös, että Kemera-tuella on ollut vaikutusta metsänterveyteen heidän toiminta-alueillaan.

Kemera-tuessa pidettiin eniten siitä, että se motivoi metsänomistajia hoitamaan metsiään. Haastateltavat myös arvostavat sitä, että Kemera-tuki helpottaa heidän metsänhoitotöiden markkinointia metsänomistajille. Näiden lisäksi positiivisena nähtiin myös se, että Kemera-tuki ohjaa suuressa osassa työlajeja metsänhoitotoimenpiteiden ajoittamista oikeaan suuntaan. Poikkeuksena oikeaan suuntaan ohjaamiselle nähtiin tuki pienpuun keräämiselle. Usea haastateltava oli sitä mieltä, että tämä tuki ohjaa nuoren metsänhoitoa myöhäisempään ajankohtaan, että saataisiin kyseinen tuki hankkeelle.

Metsäammattilaiset, joita haastateltiin, suhtautuivat erittäin positiivisesti Kemera-tukeen liittyviin velvoitteisiin ja valvontaan. Yhdenkään haastateltavan mielestä valvontaa ei tarvitsisi vähentää, vaan ennemminkin lisätä. Tarkastuksessa huomiota kiinnitettäviin asioihin toivottiin kuitenkin selvennystä. Myös niihin liittyvää koulutusta toivottiin tarjottavaksi metsäammattilaisille. Haastateltavat kokivat,

että ilman velvoitteita ja tarkastuksia tukijärjestelmän väärinkäyttöä olisi huomattavasti enemmän.

Suuressa arvossa metsäammattilaiset pitivät metsäteitä ja siihen liittyvää Kemera-tukea. He näkivät, että metsäteillä on suuri vaikutus metsäteollisuudelle, ja he toivoivat myös, että metsäteihin voitaisiin panostaa nykyistä enemmän. Metsäammattilaiset halusivat lisätä metsäteiden tuen houkuttelevuutta lisäämällä tuen määrää.

7 Pohdinta

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön toteuttaminen sujui ilman suuria ongelmia. Aikataulussa pysymisessä oli opinnäytetyön kanssa haasteita ja työn tekeminen keskeytyi syksyksi 2019. Se aloitettiin ja se suunniteltiin keväällä 2019 ja siinä käytetyn haastattelumateriaalin kerääminen tehtiin keväällä 2020. Tulosten raportointi ja kirjoittaminen tehtiin myös keväällä 2020. Työn suurimmat haasteet olivat tulosten analysoinnissa ja niistä johtopäätösten tekemisessä. Haastattelumateriaali oli kuitenkin monipuolista ja siitä saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin.

7.1 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyö on suoritettu annettuja ohjeita ja parhaaksi katsottuja käytäntöjä noudattaen. Lähteitä on tarkasteltu kriittisesti ja työssä on pyritty käyttämään mahdollisimman luotettavia lähteitä. Laadullisen tutkimuksen onnistumiseksi haastateltavat pyrittiin valitsemaan niin, että he työskentelevät paljon Kemera-tuen kanssa sekä, että heillä olisi runsaasti sanottavaa Kemera-tuesta ja sen kehittamisestä. Kaikki haastateltavat täyttivät nämä kriteerit ja heidän vastauksensa soveltuivat erinomaisesti opinnäytetyöhön.

Haastatteluissa esitetyt kysymykset pyrittiin esittämään niin, että ne eivät johdattelisi haastateltavaa tai heijastaisi haastattelijan mielipidettä kysymyksestä. Metsäammattilaiset olivat haastattelussa vapaaehtoisesti, ja heille oli toimitettu kysymykset etukäteen, jotta he voisivat valmistautua haastatteluun. Haastateltavia oli myös opinnäytetyössä tarpeeksi, vaikka en usko, että kylläntymispistettä saavutettiin. Laadullisessa tutkimuksessa kylläntymispisteellä tarkoitetaan, sitä kun on saavutettu sellainen vastauksien määrä, että uusia ei enää saada. (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006).

Haastatteluaineiston analysoinnissa on käytetty tieteellisiä menetelmiä, ja niiden tulokinnassa ei ole koitettu varmistaa opinnäytetyöntekijän hypoteeseja. Vastaukset tutkimuskysymyksiin on muodostettu aineiston pohjalta, niin että aineistolle on esitetty kysymyksiä. Aineistosta on sen jälkeen etsitty vastaukset esitettyihin kysymyksiin. Koen, että aineen analysointi on tehty tarkasti ja luotettavasti, ilman että siellä ilmenee omia tai perustelemattomia mielipiteitä. Aineisto olisi kuitenkin hyötynyt useamman henkilön tarkastelusta. Useampi henkilö olisi saattanut löytää aineistosta jotain sellaista mitä itse en löytänyt tai tehdä johtopäätöksiä aineiston perusteella, mitä itse en tehnyt.

7.2 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyössäni saatuja tuloksia vertaillaan Tapion tutkimuksen metsätalouden kannustus järjestelmästä. Julkaisussa esitetään ehdotuksia ja vaihtoehtoja metsätalouden uuteen kannustusjärjestelmään. Tapion tekemässä tutkimuksessa on käytetty hyväksi mm. metsätalouden asiantuntijoiden haastatteluja.

Tapion tekemässä tutkimuksessa tulokseksi oli saatu, että melkein kaikki haastateltavat metsäammattilaiset halusivat uuden tukijärjestelmän niin sanotusti puhtaalta pöydältä ja vanha järjestelmä on tiensä päässä. Tulos on tavallaan risiiritainen, sillä opinnäytetyössäni haastateltavat, eivät kokeneet, että tukijärjestelmään tarvitsisi lisätä tai poistaa mitään, vaan että metsäammattilaiset halusivat muuttaa nykyisiä tukilajeja. Tulosten ero voi selittyä sillä, että oman

tutkimukseni aihe oli Kemera-tuen kehittäminen ja metsäammattilaisten mielipiteet tukijärjestelmästä, kun taas Tapion tutkimuksessa pyrittiin hakemaan ideoita uuteen kannustusjärjestelmään. (Greis, Koistinen, Salo & Tenhola 2016, 49.)

Tapion tutkimuksessa ja omassa opinnäytetyössäni kummassakin ilmeni metsäammattilaisten tahto purkaa tai helpottaa byrokratiaa. Samoja ehdotuksia byrokratian vähentämiseksi tutkimuksissa oli kolme. Ensimmäinen oli tietojärjestelmien yhteen sopiminen, joka ilmeni opinnäytetyössäni haastateltavien haluna saada mahdollisimman paljon byrokratiaa tukiin liittyen toimimaan sähköisesti. Toisena yksinkertaisemmat ehdot tuen saamiselle ja kolmantena EU:n vaikutuksen vähentäminen tuessa. EU:n valtiotukisäännöksen perusteella Suomen Kemera-tukijärjestelmä on investointi tuki ja edellyttää raskasta hallintoa. Tämän perusteella otettiin vuonna 2015 taimikon hoitoon ja nuoren metsän hoitoon mukaan hakemukset tuen saamiseksi, eikä pelkkä toteuttamis- ilmoitus kelpaa (Greis, Koistinen, Salo & Tenhola, 2016, 8). Haastateltavat osoittivat tyytymättömyyttä näitä hakemuksia vastaan opinnäytetyössäni. (Greis, Koistinen, Salo & Tenhola 2016, 52.)

7.3 Jatkotutkimus mahdollisuudet ja kehittämisideoita

Opinnäytetyö Kemera-tuen kehittämisestä on suuria kokonaisuuksia käsittelevä. Jatkotutkimus mahdollisuuksia voi löytää siis monia, missä voitaisiin käsitellä pienempiä kokonaisuuksia aiheeseen liittyen. Jatkotutkimuksessa voitaisiin esimerkiksi miettiä miten kehittää jotain yksittäistä tukilajia tarkemmin. Tässä opinnäytetyössä olevaa aineistoa, voisi osittain käyttää hyväksi tutkimuksessa, missä kokeillaan optimoida, esimerkiksi taimikonhoito sellaiseksi, mikä miellyttäisi metsänomistajia, metsäammattilaisia ja olisi toteutuskelpoinen lakien ja kustannusten puolesta.

Tätä opinnäytetyötä olisi voinut myös tarkentaa, esimerkiksi koskemaan Pohjois-Karjalaisia metsäammattilaisia tai metsäammattilaisia yhdestä organisaatiosta, kuten Metsänhoitoyhdistyksestä. Yleistykset tutkimuksessa olisivat täten tarkem-

pia ja tutkimuskysymys keskittyneempi. Tutkimuskysymys miten metsäammattilaiset kehittäisivät Kemera-tukea ja mitä mieltä metsäammattilaiset ovat Kemera-tuesta on laaja ja vastauksia tulee runsaasti. Uskon, että jos haastattelujen pitämistä olisi jatkettu tässä opinnäytetyössä, olisi vieläkin voitu saada uusia ideoita metsäammattilaisilta Kemera-tuen kehittämiseen. Mielenkiintoista Kemera-tukeen liittyen ei haastatteluissa tullut enää uusia vastauksia haastatteluiden loppuessa, kun taas kehitysehdotuksia tuli.

Nyt kun opinnäytetyössä on muodostettu käsitys laadullisella tutkimuksella siitä, mitä metsäammattilaiset haluaisivat muuttaa Kemera-tuessa ja mihin he ovat tyytyväisiä siinä, tutkimusta voisi myös laajentaa. Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella, jossa käsitellään tutkimuskysymystä enemmän numeroin ja tilastoin, voitaisiin tehdä laajempi tutkimus. Laajemmassa tutkimuksessa kysyttäisiin suurelta joukolta metsäammattilaisia, ovatko he samaa mieltä tässä tutkimuksessa ehdotetuista muutoksista ja suhtautuvatko he yhtä positiivisesti Kemera-tukeen.

Yksi metsäammattilainen kertoi myös, että häntä ei koulutettaessa valmennettu tarpeeksi Kemera-tuen kanssa toimimiseen. Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista selvittää, mitä metsäalan opiskelijat tietävät Kemera-tuesta ja kokevatko he, että koulu on valmentanut heitä tarpeeksi sen kanssa toimimiseen. Tutkimuksessa voitaisiin mitata suljetussa ympäristössä, ilman että he pääsevät tarkastamaan tietolähteistä, mitä he tietävät Kemera-tuesta.

Yksi haastateltava ehdotti Kemera-tuen poistamista. Hänen mukaansa metsänomistajat tekisivät totuttuaan tilanteeseen suunnilleen saman verran metsänhoitotoimia kuin nykyäänkin. Metsänomistajille voitaisiin toteuttaa kyselytutkimus, jossa selvitettäisiin, tekisivätkö he metsänhoitotoimenpiteitä yhtä paljon ilman Kemera-tukea. Metsänomistajilta voitaisiin myös kysyä, haluaisivatko he lisätä tai muuttaa jotain Kemera-tuessa.

Lähteet

- Greis, I. Koistinen, A. Salo, T & Tenhola, T. 2016. Metsätalouden uusi kannustajärjestelmä-vaihtoehtoja ja arvioita. Tapio. https://tapio.fi/wp-content/uploads/2019/10/Mets%C3%A4talouden-uusi-kannustej%C3%A4rjestelm%C3%A4_raportti.pdf. 7.5.2020
- Jyväskylän yliopisto. 2015. Määrällinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. 5.2.2020
- Järvenpää, E. 2005. Laadullinen tutkimus. Helsingin teknillinen korkeakoulu. <http://www.cs.tut.fi/~ihtesem/k2007/materiaali/luento4.pdf>. 27.4.2020
- Kajaanin Ammattikorkeakoulu. 2020. Haastattelu. Kajaanin Ammattikorkeakoulu <https://www.kamk.fi/fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Aineiston-keruumenetelmat/Haastattelu>. 14.4.2020.
- Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki 34/2015.
- Luonnontieteellinen keskusmuseo. 2020. Vieraslajit. Luonnontieteellinen keskusmuseo <https://vieraslajit.fi/lajit/HBE.MG12/list>. 2.14.2020.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2020. Metsätalouden Kemera-tukilaille suunnitteilla vuoden jatkoaika. Maa- ja metsätalousministeriö. https://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/metsatalouden-kemera-tukilaille-suunnitteilla-vuoden-jatkokaika#917224fa. 5.2.2020.
- Metsäkeskus. 2015a. Runkolukukayrat. Metsäkeskus. <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/runkolukukayrat.pdf>. 7.5.2020.
- Metsäkeskus. 2015b. Uudet Kemera-säädökset. Metsäkeskus. https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/uusi_kemera_yleiset_osa.pdf. 8.5.2020
- Metsäkeskus. 2016. KEMERA-TUET. Metsäkeskus. <https://www.metsakeskus.fi/kemera-tuet>. 2.5.2020.
- Metsälaki 1093/1996.
- Metsänhoitoyhdistys. 2015. Uusi kemera-laki tulee. Metsänhoitoyhdistys. https://www.mhy.fi/sites/default/files/toimihenkilosivut/uusi_kemera_2015.pdf. 5.4.2020.
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html. 7.5.2020
- Tilastokeskus. 2020. Luonnollinen henkilö. Tilastokeskus. https://www.stat.fi/meta/kas/luonnollinen_he.html. 7.5.2020.
- Yksityistielaki 56/2018

Haastattelukysymykset

1. Minkä Kamera-tuen kanssa olet työskennellyt eniten ja minkä vähiten?
2. Mikä tukilaji tuottaa eniten työtä?
3. Haluaisitko muuttaa jotain jossain tukilajissa vai haluaisitko pitää tukilajit ennallaan?
4. Haluaisit poistaa jonkun tukilajin vai haluaisitko lisätä jonkun?
5. Onko tuenmäärä tukilajeissa oikea?
6. Mitä mieltä olet tukea koskevista velvoitteista?
7. Tulisiko tukeen koskevia tarkastuksia ja valvontaa muuttaa jotenkin?
8. Onko Kamera-tuella ollut vaikutusta metsän terveydelle/laadulle alueellasi?
9. Mitkä ovat Kamera-tuen parhaat puolet?
10. Vapaa sana.